

Nr. 4

VLAAMS PARLEMENT

Zitting 1997-1998

25 september 1997

HANDELINGEN

PLENAIRE VERGADERING

MIDDAGVERGADERING

VERKLARING VAN DE VLAAMSE REGERING – STEMMING

MONDELINGE VRAGEN

Inhoud

Nr. 4

Donderdag 25 september 1997
Middagvergadering

Berichten van verhindering	1
Verklaring van de Vlaamse regering betreffende de algemeen maatschappelijke situatie en betreffende de krachtlijnen van de begroting 1998	
Bespreking (Voortzetting)	1
Sprekers : de heren Gilbert Bossuyt, Jos Geysels, Karel De Gucht, Dirk Van Mechelen, Chris Vandebroeke en Johan Sauwens, mevrouw Nelly Maes, de heren Johan De Roo, Herman Lauwers, Michel Doomst, Filip Dewinter, John Taylor, Jef Sleenckx, Guy Swennen, Jean-Marie Bogaert, Carl Decaluwé, Johan Malcorps, Robert Voorhamme, Francis Vermeiren en André Denys, minister Wivina Demeester-De Meyer, minister Luc Van den Bossche en minister-president Luc Van den Brande	
Hoofdelijke stemming	
Spreker : de heer Jacques Laverge	
Regeling van de werkzaamheden	37
Bijlage	
Mondelinge vraag van de heer Marino Keulen tot de heer Luc Martens, Vlaams minister van Cultuur, Gezin en Welzijn, over het voorontwerp van decreet inzake de installatie van drie adviesraden	40
Mondelinge vraag van de heer Marc Olivier tot de heer Luc Martens, Vlaams minister van Cultuur, Gezin en Welzijn, over de bescherming van het Groeningemonument in Kortrijk	42

VOORZITTER : De heer Norbert De Batselier

- *De notulen van de jongste vergadering worden ter tafel gelegd.*
- *De vergadering wordt geopend om 14.10 uur.*

De voorzitter : Dames en heren, de vergadering is geopend.

AANWEZIG

Wilfried Aers, Yolande Avontroodt, Sonja Becq, Georges Beerden, Jan Béghin, Ward Beysen, Jean-Marie Bogaert, Gilbert Bossuyt, Louis Bril, Jozef Browaeyns, Herman Candries, Leo Cannaeys, Georges Cardoen, Jan Caubergs, Patricia Ceysens, Joachim Coens, Marc Cordeel, Frank Creyelman, Norbert De Batselier, Carl Decaluwé, Etienne De Groot, Karel De Gucht, Leo Delcroix, Herman De Loor, Anny De Maght-Aelbrecht, Julien Demeulenaere, Jos De Meyer, André Denys, Paul Deprez, Herman De Reuse, Peter De Ridder, Johan De Roo, Mia De Schamphelaere, Roland Deswaene, Freddy De Vilder, Jacques Devolder, Filip Dewinter, Fred Diekens, Marijke Dillen, Michel Doomst, Vera Dua, Paul Dumez, Freddy Feytons, Jaak Gabriels, Jos Geysels, Johnny Goos, Leo Goovaerts, Veerle Heeren, Patrick Hostekint, Pieter Huybrechts, André Kenzeler, Marino Keulen, Patrick Lachaert, Herman Lauwers, Jacques Laverge, Kathy Lindekens, Carlos Lisabeth, Marcel Logist, Dominiek Lootens-Stael, Jacky Maes, Nelly Maes, Johan Malcorps, Hugo Marsoul, Erik Matthijs, Lydia Maximus, Trees Merckx-Van Goey, Marc Olivier, Jan Penris, Stefaan Platteau, Leonard Quintelier, Didier Ramoudt, Gerda Raskin, Ludo Sannen, Freddy Sarens, Johan Sauwens, Eddy Schermans, Jef Sleeckx, Jos Stassen, Steve Stevaert, Felix Strackx, Herman Suykerbuyk, Guy Swennen, René Swinnen, John Taylor, Jacques Timmermans, Bruno Tobback, Maria Tyberghien-Vandenbussche, Riet Van Cleuvenbergen, Walter Vandenbossche, Chris Vandenbroeke, Michiel Vandenbussche, Bart Vandendriessche, Ria Van Den Heuvel, Marleen Vanderpoorten, Mark Van der Poorten, Joris Van Hauthem, Mieke Van Hecke, Gilbert Vanleenhove, Sonja Van Lindt, Jef Van Looy, Dirk Van Mechelen, Gracienne Van Nieuwenborgh, Luk Van Nieuwenhuysen, André Van Nieuwerkerke, Karim Van Overmeire, Marc Van Peel, Hugo Van Rompaey, Etienne Van Vaerenbergh, Peter Vanvelthoven, Roeland Van Walleghem, Tuur Van Wallendael, Mandus Verlin-

den, Francis Vermeiren, Christian Verougstraete, Emiel Verrijken, Cecile Verwimp-Sillis, Robert Voorhamme, Johan Weyts, Frans Wymeersch.

AFWEZIG MET KENNISGEVING

Peter Desmet, Arnold Van Aperen, Paul Van Grembergen : gezondheidsredenen;

Christian Van Eyken : ambtsverplichtingen;

Kris Van Dijck : familieplichtingen.

VERKLARING VAN DE VLAAMSE REGERING betreffende de algemeen maatschappelijke situatie en betreffende de krachtlijnen van de begroting 1998**Bespreking (Voortzetting)**

De voorzitter : Dames en heren, aan de orde is de voortzetting van de bespreking van de verklaring van de Vlaamse regering betreffende de algemeen maatschappelijke situatie en betreffende de krachtlijnen van de begroting 1998.

De heer Bossuyt heeft het woord.

De heer Gilbert Bossuyt (Op de tribune) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister-president, geachte collega's, uit de opiniepeilingen van de laatste maanden is duidelijk gebleken dat de Vlaamse regering met een imago-probleem worstelt. Opiniepeilingen zijn natuurlijk waard wat ze waard zijn, maar ze geven onmiskenbaar een trend aan. Het is goed dat daar rekening mee wordt gehouden.

De redenen van een dergelijk minder goed imago zijn natuurlijk velerlei, zoals altijd in dergelijke gevallen. Ik wil kort ingaan op twee ervan.

Eén reden is vanzelfsprekend de grote werkloosheid en de onzekerheid die daaruit voortvloeit, de wanhoop van veel laaggeschoolde werknemers, de intense onrust bij jongeren en hun ouders over hun toekomstige tewerkstelling. Mijnheer de minister-presi-

Bossuyt

dent, ik ben blij dat u in uw Septemberverklaring deze bekommernis centraal stelt.

De manier waarop de regering naar buiten treedt, is eveneens een probleem. Dit is zeker zo wanneer men zich overmatig toespitst op zaken die men niet of onvoldoende onder controle heeft. Op termijn kan dit niet anders dan een minder goede indruk maken.

Een ander voorbeeld hiervan is het optreden van ministers die naar aanleiding van niet onbelangrijke thema's, verschillend en bijna conflictueus naar buiten treden. Denk maar aan de zorgverzekering voor bejaarden. Dat is natuurlijk om moeilijkheden vragen, vooral omdat ook het parlement op dit terrein een belangrijke rol zal spelen. Op dit ogenblik beschikken we echter nog niet over teksten.

Politiek is namelijk niet alleen een zaak van politieke commentatoren die men vriendelijk naar zijn hand probeert te zetten. Ook de bevolking, die soms oppervlakkig maar toch heel reëel toekijkt, vormt zich een mening. In die zin vond ik bepaalde passages in de toespraak van mijn goede vriend Johan De Roo ongelukkig. In zijn opsomming van kritiekjes vond ik alle socialistische ministers terug.

Ik ga voorlopig voorbij aan de inhoud van zijn toespraak. Ik stoor me vooral aan de vorm ervan. De regering wordt erin voorgesteld als een slecht functionerend schepencollege waar elke schepen zijn ding doet zonder de mening van zijn collega's te kennen, en waar de burgemeester functioneert als een schouwgarntuur. Dat is inderdaad geen goede beeldvorming. De regering functioneert als regering, binnen het kader van het regeerakkoord dat afgesproken is door de partijen die haar steunen. Dat is de werkelijkheid. Het is evident dat we daarbij verschillend denken : dat is democratie. We zijn immers verschillende partijen die op een bepaald moment zijn samengekomen om precies via de inhoud van dat regeerakkoord een beleid uit te stippelen.

Op die manier mist men een aantal kansen. Ik denk hierbij aan het gemeentebeleid, waar de heer De Roo het ook over had en dat ik positief vind. De middelen die de gemeenten de laatste jaren toegeschoven krijgen, zijn enorm in vergelijking met het verleden. Ik hoorde iemand zeggen dat dit niet voor alle gemeenten opging. Vanzelfsprekend ! Wat wil men dan ? Op een moment dat de budgettaire ruimte krap is, vind ik het prachtig dat deze regering de moeite heeft genomen om middelen uit te trekken en om deze op een efficiënte manier toe te wijzen. Vanzelfsprekend worden daarbij keuzes gemaakt. Er is evenwel een

unieke solidariteit tussen de gemeenten met een zwakke financiële basis en de rijkere gemeenten, en tussen de gemeenten of steden met enorm veel problemen en deze waar de problemen van de samenleving zich minder scherp stellen. Veel landen kunnen hier een punt aan zuigen.

Ik betreur dat dit positieve beleid niet naar buiten wordt gebracht op de positieve manier die het verdient. We moeten natuurlijk niet aan de oppositie vragen om een beleid dat ongetwijfeld positieve kanten heeft, op een positieve manier naar buiten te brengen. In die zin, mijnheer de minister-president, vond ik uw Septemberverklaring qua tonaliteit en inhoud zeer goed.

Het voornaamste deel van die Septemberverklaring was de begroting. Zoals iedereen die voor mij op deze tribune kwam, ben ik zeer verheugd dat deze begroting in evenwicht is. Blijkbaar is er zelfs een klein overschot.

Minister-president Luc Van den Brande : 98 miljoen frank volgens de laatste stand van zaken.

De heer Gilbert Bossuyt : Dat is verheugend, al mag het ons niet zelfgenoegzaam maken. Sommigen vervallen echter in het andere uiterste en vinden zo een resultaat vanzelfsprekend. Vergeten zij dat dit resultaat te danken is aan een jarenlange inzet, mede onder druk van de oppositie, om de begroting bij te sturen ? Dit resultaat mag worden gezien. Voor het eerst in jaren wordt een begroting in evenwicht gepresenteerd. De liberalen, die steeds voorspeld hebben dat zulks met de socialisten nooit zou lukken, krijgen ongelijk. De SP zit in de regering, stippelt mee het beleid uit en is dus mee verantwoordelijk voor dit resultaat.

Dit alles is zeker geen aanleiding om de teugels los te laten. Het kan verlokkelijk zijn om, nu men na jarenlange inspanningen eindelijk wat ruimte voelt, zich met lucht te vullen en geschenken uit te delen. Ik waarschuw voor zo een kortzichtigheid. Wij blijven voorstanders van een strikt budgettaire beleid. Zo een beleid laat ruimte voor sociale klemtonen, zodat een politiek in het belang van de mensen kan worden gevoerd. De tijd zal dat aantonen. Het geboekte resultaat mag in geen geval uit handen worden gegeven, en daarbij is voor het parlement een belangrijke rol weggelegd.

In de besparingsperiode waren de ministers gedwongen om de krappe middelen zeer doelmatig aan te wenden en ballast overboord te gooien. Ik hoop dat die reflex niet verloren gaat. De middelen die vrijkomen op de departementale begrotingen, mogen niet

Bossuyt

worden verspild. Begrotingsanalyses moeten worden doorgevoerd, programma's beoordeeld op hun efficiëntie en maatschappelijk nut.

Daarom pleit ik ook voor het afsluiten van beheersovereenkomsten met de Vlaamse openbare instellingen, waarbij de toelagen gekoppeld worden aan de realisatie van de beleidsdoelstellingen. Ook bij die instellingen moet de mentaliteit van efficiënt budgettair beheer groeien. Als men dan een prioriteit kiest, de mobiliteit bijvoorbeeld, moeten daarvoor voldoende middelen worden uitgetrokken. Het volstaat niet om de vrijgekomen middelen toe te voegen aan bestaande begrotingen. De begrotingen zelf moeten worden herdacht : zijn er geen verschuivingen nodig naar nieuwe prioriteiten ?

Het hoeft geen betoog dat de SP onvoorwaardelijk achter de eerste grote keuze van de regering staat om de werkgelegenheid de komende jaren een centrale plaats te geven. Het verheugt me bijzonder dat de minister-president zich met zijn inspanningen op dat terrein duidelijk achter een van de krachtlijnen uit het programma van de Groep van Leuven plaatst.

Ik refereer aan het programma van de Groep van Leuven, omdat ik dat een belangrijk programma vind. Het is ondertekend door alle democratische politieke partijen, sociale partners en regeringsverantwoordelijken. Voor ons is het een lichtbakken voor een krachtadig werkgelegenheidsbeleid op alle echelons. De Vlaamse begroting is op zich reeds erg arbeidsintensief. Ik vraag degenen die pleiten voor grondige verschuivingen in deze begroting, om ook daar rekening mee te houden. 71 percent van deze begroting heeft rechtstreeks of onrechtstreeks betrekking op tewerkstelling. De regering is bijgevolg perfect in staat om zelf arbeidsintensieve maatregelen uit te werken. Toch is het een verstandige aanpak om de sociale partners ruimte te laten voor een nieuw paritair afsprakenkader, geconcentreerd rond de twee grote assen van het Leuvens programma. Dat zijn de verlaging van de arbeidskosten en de arbeidsherverdeling.

De federale overheid beschikt weliswaar met haar fiscale, arbeidsrechtelijke en socialezekerheidsbevoegdheden over de directe hefboomen om op deze terreinen iets te doen, maar het Vlaamse niveau kan met zijn eigen instrumenten een belangrijke complementaire en versterkende bijdrage leveren. In plaats van parallelle maatregelen te nemen op beide terreinen, is het aangewezen acties te ondernemen die prioritair zorgen voor een kwalitatieve versterking van het concurrentievermogen van de Vlaamse ondernemingen

en voor de verbetering van de positie van de laaggeschoolden op de arbeidsmarkt.

Het verheugt me dat de sociale partners al reageren. Ze hebben een gemeenschappelijke verklaring afgelegd.

De voorzitter : De heer Geysels heeft het woord.

De heer Jos Geysels : Mijnheer Bossuyt, we hebben in het voorjaar naar aanleiding van een verklaring van de minister-president rond de loonkostenverlaging een debat gehad. Nu hebt u het zelf over de loonkostenverlaging. Zijn daar voor de SP-fractie nog garanties aan gekoppeld voor werkgelegenheid ? Dat hoor ik u nu niet zeggen.

De voorzitter : De heer Bossuyt heeft het woord.

De heer Gilbert Bossuyt : Ik heb zojuist gezegd dat die loonkostenverlaging voor ons enkel mogelijk is in een sociaal akkoord waar ook de sociale partners bij worden betrokken. Dat is trouwens een van de fundamenten van wat deze morgen werd gezegd over het succes van het polderbeleid. Hoe kun je efficiënt optreden ter bevordering van de tewerkstelling als je zelfs niet kunt rekenen op de medewerking van de sociale partners ?

Wij hebben ons nooit verzet tegen een arbeidskostenverlaging. We hebben alleen gezegd dat als die enig succes wil hebben, ze significant moet zijn en moet plaatsvinden in overleg. Dat betekent dat er over garanties wordt gesproken. Ik weet niet hoe waterdicht die moeten zijn.

De voorzitter : De heer Geysels heeft het woord.

De heer Jos Geysels : Mijnheer Bossuyt, dat was mijn vraag niet. Ik zei dat er geen discussie over bestond of de sociale partners al dan niet moeten worden betrokken bij de werkgelegenheidsmaatregelen. Maar als men de loonkosten verlaagt, moet er dan een bepaalde garantie zijn voor extra werkgelegenheid ?

De heer Gilbert Bossuyt : Ik geloof niet echt in waterdichte garanties. Wel weet ik dat er in de context van een beleid van deze aard moet worden gehandeld. Anders is er ook niet voldoende vertrouwen tussen de sociale partners om tot een vergelijk te komen.

De voorzitter : De heer De Gucht heeft het woord.

De heer Karel De Gucht : Ik hoor u graag zeggen, mijnheer Bossuyt, dat een loonkostenverlaging signi-

De Gucht

ficant moet zijn om invloed te hebben. Waarin bestaat die significantie dan in het voorstel van de Vlaamse regering ?

De voorzitter : De heer Bossuyt heeft het woord.

De heer Gilbert Bossuyt : De significantie bestaat langs twee kanten. Toen de VLD hier pleitte voor een loonkostenverlaging, zonder ook maar te spreken over de omvang ervan, hebben wij altijd gezegd dat die er niet kon komen voor vijf frank. Ik druk het nu een beetje karikaturaal uit. Toen werd hier louter voor loonkostenverlaging gepleit bij de Vlaamse regering. Zij heeft daarvoor echter onvoldoende middelen. Tenzij je natuurlijk die middelen uit de Vlaamse begroting zou halen. Ik zou dan wel willen vragen waar dat moet gebeuren.

De heer Dirk Van Mechelen : Mijnheer Bossuyt, u zegt dat de Vlaamse regering daarvoor te weinig middelen heeft. Dan begrijp ik niet dat juist uw fractie in de commissie voor Staatshervorming het steeds moeilijk heeft gehad met het principe dat we juist de gezondheidszorg en de gezinsbijslagen moeten overhevelen om terzake meer bevoegdheid te hebben. Dan kunnen we meer zaken financieren via de algemene middelen en minder via het opleggen van bijvoorbeeld 7 percent patronale lasten voor gezinsbijslagen. Daarin zou men juist een vork kunnen vinden om zonder Vlaminov-trukendozen het doel te bereiken, namelijk het verminderen van de patronale lasten op arbeid. Maar juist uw fractie remt op vier wieden tegelijkertijd en blijft in dubbelzinnigheid steken. Daardoor is onze fractie afwezig tijdens de werkzaamheden van de commissie.

De heer Chris Vandenbroeke : Mijnheer Bossuyt, ik wil graag de concrete vraag die ik vanmorgen aan de heer De Roo heb gesteld, ook aan u voorleggen. Dit verontrust mij. Ik hoor u bijzonder graag de werkgelegenheid benadrukken. Ik herinner me nog een zomerinterview van uw partijvoorzitter. Mijn vraag luidt : komen er een aantal nepjobs ? 1999 is in aantocht en we moeten tonen dat we het kunnen. Of bereiden we duurzaamheid voor en maken we jongeren weerbaar voor werk ? Hoe ziet u dat concreet ?

De voorzitter : De heer Bossuyt heeft het woord.

De heer Gilbert Bossuyt : Ik zal eerst de heer Van Mechelen van antwoord dienen. Hij formuleert het goed. Wat wij nu net niet willen, mijnheer Van Mechelen, is dat men het verband legt tussen de arbeidskosten en het gezondheidsbeleid als dusdanig. Dat soort van staatshervorming willen we niet. We

wensen garanties ten aanzien van de sociale zekerheid en we wensen een loonkostenverlaging. Deze zaken moeten volgens ons worden gekoppeld.

De heer Dirk Van Mechelen : U wilt de loonkosten verlagen. Het probleem is dat u geen hefboom hebt. Door de overheveling van de gezinsbijslagen, die nu voor 7 percent gefinancierd worden met patronale lasten, zou men een stuk van de financiering kunnen laten overnemen door de algemene middelen, die u nu wilt gebruiken om Vlaminov te betalen, en zou u de patronale lasten kunnen verlagen. Ik pleit niet voor de vermindering van de gezinsbijslagen maar voor een andere financieringstechniek ervan. Dat stelt u in de mogelijkheid om op een ordentelijke manier aan loonkostenverlaging te doen. Dat is een volkomen ander debat. U moet er eens mee ophouden ons in de mond te leggen dat we de sociale zekerheid willen verknechten om de loonkosten te verlagen.

De heer Gilbert Bossuyt : Waarom brengt u ons anders op het thema van de gezondheidsverzekering door te zeggen dat die bijkomende miljarden voor Vlaanderen ons zullen toelaten om de loonkostenverlaging te financieren ? Ik heb nooit gepleit voor een loonkostenverlaging alleen in Vlaanderen. Voor ons kan dat en kan Vlaanderen daar zijn steentje desnoods toe bijdragen. Het geheel moet in eerste instantie evenwel significant zijn en het moet ten tweede gestoeld zijn op een akkoord van de sociale partners. Ten derde – en de garanties staan trouwens ook in de notulen van de besprekingen over de staatshervorming – willen we ook weten waar men naartoe gaat met de sociale zekerheid. Onze discussie in het kader van de staatshervorming vertrekt van die invalshoek.

De heer Dirk Van Mechelen : Mijnheer Bossuyt, ik begrijp u : in België als het kan, maar alleen in Vlaanderen als het moet.

De heer Gilbert Bossuyt : Dan vraag ik u waar u de nodige miljarden in Vlaanderen zult vinden.

De heer Dirk Van Mechelen : Maar u zoekt nu voor 20 miljard frank aan loonkostenverlaging op een manier die geen steek houdt.

De heer Gilbert Bossuyt : Als het ophoudt met die 20 miljard frank, dan zou dat inderdaad pover zijn. Ik zeg juist dat het tewerkstellingsbeleid in Vlaanderen gebed moet zijn in een regionale, federale en Europese context. Het samengaan van die middelen kan een maximaal effect hebben. Ik zie er niet veel heil in te proberen het alleen te doen. Er zijn voorbeelden

Bossuyt

genoeg van landen die dat proberen, maar vandaag zal de kans op succes daarbij klein zijn.

De heer Dirk Van Mechelen : En wat is Vlaminov dan, mijnheer Bossuyt ?

De heer Gilbert Bossuyt : Vlaminov is een initiële poging om een antwoord te vinden, niet meer dan dat. We hebben de operatie Vlaminov ook nooit overschat. Overweegt u onze reacties maar eens en dan moet u ook eerlijk blijven. Ik denk dat we mekaar in dit verband goed hebben begrepen.

De voorzitter : De heer Vandenbroeke heeft het woord.

De heer Chris Vandenbroeke : Mijnheer de voorzitter, ik heb een vraag gesteld aan de heer Bossuyt en wacht nog steeds op zijn antwoord.

De heer Gilbert Bossuyt : Ik verontschuldig me daarvoor, mijnheer Vandenbroeke. In de eerste plaats doe ik helemaal niet denigrerend over wat u de nepcontracten noemt. Ik gooi die niet allemaal op één hoop. Ik vind dat men in het verleden met beperkte middelen ijverig naar nieuwe wegen heeft gezocht. Het waren inderdaad niet altijd de beste wegen, maar daarom hebben wij er ook telkens voor gepleit ze te evalueren. De zeer recente geschiedenis wijst uit dat een aantal van die statuten in de loop van hun bestaan grondig zijn verbeterd. Elk tewerkstellingsbeleid zal nooit iets anders zijn dan een reeks van maatregelen vermits één oplossing nooit zal volstaan. Ik kan dan ook alleen maar hopen dat, wanneer men initiatieven neemt in de meest diverse richtingen, men ook de moed zal opbrengen om geregeld evaluaties te organiseren van wat men zelf in gang heeft gezet.

Indien dan blijkt dat een genomen maatregel niet bijdraagt tot reële tewerkstelling, dan moet men daar de nodige conclusies uit afleiden. Ik wil u er echter terzelfder tijd op wijzen dat in dat grote Nederlandse voorbeeld, waarover men het hier voortdurend heeft, de aangroei van de tewerkstelling voor een groot deel precies beantwoordt aan wat u met die nepcontracten bedoelt.

De heer Chris Vandenbroeke : Mijnheer Bossuyt, ik wilde alleen uitdrukking geven aan de bezorgdheid die me tijdens de zomer bezighield met betrekking tot de inhoud van een interview met uw partijvoorzitter waarin deze stelde dat 1999 op komst is en dat de politieke partijen beloofd zullen worden naargelang van wat ze kunnen beloven.

De voorbije jaren heeft mevrouw de minister er door zeer spaarzaam te zijn voor gezorgd dat we dit jaar over een reserve kunnen beschikken van iets meer dan 13 miljard frank en volgend jaar, naar men mag aannemen, over een reserve van pakweg 20 miljard frank.

Na wat uw partijvoorzitter heeft gezegd, verontrust dit mij. Ik wil uw denkkader wel volgen inzake werkgelegenheid, maar niet in het lukraak aanreiken van cadeaus. Enkel en alleen als iets een duurzaam effect heeft, ben ik bereid u te volgen.

De heer Gilbert Bossuyt : U zult ons kunnen beoordelen op onze daden.

De heer Chris Vandenbroeke : We zullen wel zien.

De voorzitter : Mag ik vragen de spreker niet langer te onderbreken ? Met betrekking tot de Septemberverklaring hebben de fracties elk hun spreker kunnen inschrijven. Er komen later nog debatten waarbij iedereen in detail kan worden bevraagd over wat de eigen accenten zijn.

De heer Chris Vandenbroeke : Mijnheer de voorzitter, ik verzocht de heer Bossuyt enkel om enige toelichting bij zo een essentieel debat ?

De heer Gilbert Bossuyt : Dat mag, maar u moet me ook de gelegenheid geven om nog iets te zeggen. Ik heb al ettelijke minuten verloren door op allerlei vragen en opmerkingen in te gaan.

Belangrijk is dus voor ons dat de werkgelegenheid centraal staat en dat op dat vlak geen loze beloften worden gedaan. Daar hebben de mensen toch niets aan. Belangrijk is ook dat de mensen weten dat het een moeilijk probleem is en dat we daar, met al de energie en de middelen waarover we beschikken, iets proberen aan te doen.

De derde klemtoon van de SP-fractie betreft de leefbaarheid van en binnen onze regio. Vanzelfsprekend zijn ook wij vragende partij voor een themadebat omtrent mobiliteit. Dat mag zelfs vrij vlug op het programma worden gezet. Ik denk dat de beleidsbrief Mobiliteitsplan 2002 van minister Baldewijns op een goede manier de krijtlijnen van een mobiliteitsbeleid trekt. Wel is er nog nood aan een globaal en concreet plan, inclusief aan de financiering ervan. Even vanzelfsprekend maakt de evaluatie van de mobiliteitsconvenants deel uit van dat globaal plan. Het is zo dat men zich af en toe inderdaad wel eens kan beklagen over de stroom van omzendbrieven. Men moet echter toegeven dat de ene gemeente positief reageert op het vlak van de mobiliteit, terwijl de andere gemeente dan weer schromelijk achterop blijft.

Bossuyt

Aangezien de Vlaamse overheid op dit vlak bevoegd is en een grote verantwoordelijkheid draagt, vind ik dat zij hierop moet toezien. Ik prijs die gemeenten die bewonderenswaardig werk leveren, maar helaas zijn er vele die dit niet doen. Het is vanzelfsprekend dat dit in het kader van het hele Vlaamse beleid mag worden opgemerkt. Daaromtrent moeten we al de ervaringen, zowel van het parlement als van daarbuiten, bundelen opdat iedereen, van het lokale tot het regionale beleidsniveau, dezelfde inspanningen zou leveren om tot een grondige verandering te komen op het vlak van de mobiliteit.

Wij vragen ook dat de inspanningen op het vlak van de sociale huisvesting zouden worden voortgezet. Huisvesting is een van de basiselementen die ervoor zorgen dat het individu zich goed voelt in de samenleving. We kunnen dit vergelijken met het thema van de mobiliteit. Voor het onderhoud van wegen en de wegeninfrastructuur heeft de overheid jarenlang besparingen opgelegd, waardoor het investeringsritme niet op hetzelfde niveau is gebleven. Er bestaat dus een achterstand. Deze moet niet in één keer worden weggewerkt, maar de regering moet zich ervan bewust zijn dat deze bestaat inzake investeringen in infrastructuur en huisvesting en moet proberen de nodige middelen bijeen te brengen. Niet bij deze begroting, maar voor de toekomst, stel ik me de vraag of er geen tweede operatie Domus Flandria – voor de financiële middelen – nodig zal zijn.

Ten derde stellen we vast dat het energiebeleid van Vlaanderen nog vorm moet krijgen. We dringen aan op het maatschappelijke debat op grond van de beleidsbrief Energie voor 1996-1999, daterend van oktober 1996. Op het vlak van rationeel energiegebruik blijven initiatieven en beleidsacties achterwege.

Ten slotte vraagt de SP-fractie dat het Milieuplan volledig zou worden uitgevoerd. Dit betekent onder meer het uitbouwen van een integraal waterbeheer. Over het bekkenbeleid bestaat een regeringsbeslissing daterend van december 1995. We wachten nog steeds op de uitvoering van deze beslissing en vragen dat dit de nodige aandacht krijgt. Het waterbeheer is vanuit kwalitatief en kwantitatief oogpunt immers zeer belangrijk.

De voorzitter : Mijnheer Bossuyt, mag ik u vragen uw betoog te beëindigen.

De heer Gilbert Bossuyt : Ten slotte vragen we om een volgehouden inspanning inzake dienstverlening aan de bevolking.

Ook een voortdurende evaluatie van de decreten en de uitvoering ervan, vormt voor ons een prioriteit. Ik zou het plastisch willen omschrijven : soms leggen we een ei, maar we kijken daarna niet meer wat daaruit voortkomt. Het komt erop aan voortdurend te evalueren. Dit is een belangrijke taak van het parlement.

Mijnheer de voorzitter, ik moet afronden maar zou het graag nog in enkele zinnen hebben over het onderwijs. Ik wens te signaleren dat in de initiële begroting van 1988, 150 miljard frank uitgaven voor onderwijs waren ingeschreven. In de begroting die nu wordt besproken, voorziet men in 245 miljard frank. Dit is een niet-onaanzienlijke aangroei van middelen. Ik weet dat het debat over onderwijs zeer moeilijk ligt, vooral in onze streken. Ik vraag toch dat men hiermee rekening houdt. In elk geval moet het onderwijs een democratisch gegeven blijven en moet de toegang tot het onderwijs voor iedereen mogelijk zijn.

Ten tweede moet men rekening houden met de kwaliteit van het onderwijs. De besprekingen daaromtrent zullen moeilijk zijn, maar ik hoop dat de minister en het parlement goede oplossingen zullen vinden.

Ten slotte spreekt minister Demeester in het document over de Vlaamse begroting 1998 over de gok van de Vlaamse regering. Mevrouw de minister, op gokken moet belasting worden betaald en het is een zeer gevaarlijke onderneming. Laten we daarom niet gokken, maar wel hard werken om een degelijk beleid uit te stippelen in het belang van de bevolking. *(Applaus bij de SP en de CVP)*

De voorzitter : De heer Vandembroeke heeft het woord.

De heer Chris Vandembroeke : Ik wil een opmerking maken. Deze voormiddag heb ik verschillende malen het woord gevraagd en het maar één maal gekregen. Ik heb gemerkt dat de heer Vermeiren en anderen drie of vier keer vanuit de zaal aan het woord kwamen.

Ik vraag nu het woord bij het fundamentele betoog van de heer Bossuyt. Hij gooit iets in het midden. De onderwijsbegroting is op enkele jaren tijd verdubbeld, zegt hij. Ik heb daar geen probleem mee, maar men moet in relatieve termen spreken. Tien jaar geleden telde de onderwijsbegroting voor 50 percent mee in de Vlaamse begroting. Dit jaar nog voor amper 40 percent. Er is een relatief onderscheid.

De voorzitter : De heer Sauwens heeft het woord.

De heer Johan Sauwens (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, collega's, in principe is het begrotingsdebat het belangrijkste debat van het jaar. Wij houden er ons jaarlijks uren mee bezig in de commissies. Er zijn de sectorale benaderingen en de diverse adviesraden. Iedereen vraagt meer en bekommert zich over een groot aantal zaken. Het algemene debat over eisen en verwachtingen, en over de keuze tussen middelen en behoeften, krijgt daarentegen weinig tijd. Jaarlijks worden de benaderingen in het begrotingsatelier een beetje bijgebeiteld tot wat men realistische en haalbare proporties noemt.

Minister Wivina Demeester-De Meyer : Dit is niet het begrotingsdebat.

De heer Johan Sauwens : Dat weet ik. De triomfkreten over de begroting zijn echter niet achterwege gebleven bij de Septemberverklaring en dit debat. Die gaan trouwens over de begroting, en ook ik wil het daar concreet over hebben. In dit parlement wordt er te weinig over de algemene begroting gesproken.

Het begrotingsatelier zou zich hier moeten bevinden. Het ligt nu op het Martelaarsplein, wat wij betreuren.

Minister-president Luc Van den Brande : Mijnheer Sauwens, u betreurt dit punt.

De heer Johan Sauwens : Mijnheer de minister-president, ik weet waar u op doelt.

De voorzitter : Mevrouw Maes heeft het woord.

Mevrouw Nelly Maes : Daarom doet het deugd dat iedereen af en toe nog eens terugkeert naar de banken van het parlement, mijnheer de minister-president.

Minister-president Luc Van den Brande : Mijnheer Sauwens, ik wil u niet onderbreken. Wat u zegt is juist, maar als de kiezer het zo wil, kunnen wij er niets aan doen.

Mevrouw Nelly Maes : Ik kan me niet voorstellen dat de kiezer ooit heeft gewild dat hier een coalitie regeert die de meerderheid heeft verworven doordat ze één zetel meer heeft dan de anderen.

De heer Johan Sauwens : In de cenakels van het Martelaarsplein wordt het debat niet open gevoerd. De eisen van de bevriende vakbond, het luid geroep van een drukkingsgroep, het ja-geknik van een inrichtende macht en de partijpolitieke afweging van uw en onze kredieten bepalen de weg door de budgettaire

flessenhals; niet de reflectie over het algemeen belang.

Mijnheer De Roo, u hebt gezegd dat uw partij de waarheid niet in pacht heeft. Ik durf zeggen dat in dit Vlaanderen de CVP de waarheid niet in pacht, maar in volle eigendom heeft. De VU roept het parlement op om ten volle van zijn belangrijkste bevoegdheid gebruik te maken en in het begrotingsdebat niet zo maar ja of neen te stemmen, maar het regeringsontwerp bij te sturen, te amenderen waar nodig, zoals we dat trouwens wel doen met andere, minder belangrijke decreten. De Vlaamse begroting moet meer zijn dan de klassieke Belgische evenwichtsoefening tussen vakbonden en werkgevers, tussen inrichtende machten, tussen landbouw en milieu, en tussen ideologische strekkingen. Hierbij wint het kleine groepsbelang of de weg van de minste weerstand het immers vaak van het algemeen belang. Een steeds volwassener wordend Vlaams Parlement moet weigeren om een begroting te benaderen vanuit een gebetonneerde positie van meerderheid tegenover oppositie. Zo niet, vinden onze tussenkomsten enkel plaats in de hoop dat de regering bij het volgende begrotingsontwerp, in 1999, wel rekening zal houden met wat we vandaag en de volgende weken zullen zeggen.

Ik zou vervolgens willen wijzen op een belangrijk element van vervreemding. De opiniepeilingen naar de tevredenheid over de regering tonen bijzonder bedroevende resultaten. Het noodzakelijke democratische spanningsveld tussen de bevolking en het beleid wordt in grote mate mee bepaald door de verhouding tussen wat de overheid enerzijds fiscaal oplegt en anderzijds aan dienstverlening kan organiseren. Dit spanningsveld is onbestaande. Het is deze overweging die mee de vaak bevraagde graad van tevredenheid van de kiezers over hun regering bepaalt.

De deelstaten zijn in deze discussie wat gehandicapt omdat het ontbreken van het fiscale instrumentarium ieder begrotingsdebat beperkt tot een uitgavendebat. Het gebrek aan vertrouwen in de Vlaamse instellingen is in grote mate daaraan te wijten. De mistige structuren van het Belgische federalisme leiden tot een verminderde herkenbaarheid, nuttigheid en geloofwaardigheid. Een grondige ombouw van de federale structuren in confederale zin met fiscale autonomie voor Vlaanderen en Wallonië, leidt zonder twijfel tot meer verantwoordelijkheid en meer democratie.

De begroting is in evenwicht. Dat is een belangrijk punt, maar u moet toegeven, mijnheer de minister-president, dat de gunstige budgettaire situatie in Vlaanderen in grote mate te danken is aan niet-eco-

Sauwens

nomische factoren. Volledigheidshalve, en vooral eerlijkheidshalve, dient erop gewezen dat het fraaie cijfermateriaal dat afgelopen maandag naar voren werd geschoven, in niet geringe mate het resultaat is van de opeenvolgende staatsvormingen. Het Vlaamse autonomiestreven ging steeds hand in hand met de vaste wil een spaarzamer en efficiënter beleid te voeren. In het recente verleden omschreef de Volksunie de federalisering zonder meer als de enige remedie voor het bankroet van de NV België. Vlaanderen en op termijn wellicht ook Wallonië, zullen gebaat zijn bij meer autonomie.

Verder is er ook de weerslag van het groeipad der middelen zoals opgenomen in de financieringswet van 16 januari 1989. In de 10-jarige overgangperiode die we in 1999 beëindigen, is er voor Vlaanderen en Wallonië een andere evolutie uitgetekend. In de eerste bijzonder moeilijke periode '90-'95 heeft Vlaanderen de buikriem heel duidelijk aangehaald, waardoor de begrotingsdoelstellingen in de tweede meer gunstige periode van '95-'99 wat gemakkelijker kunnen worden gerealiseerd. Voeg daarbij nog het feit dat de Vlaamse inkomsten weinig conjunctuurgevoelig zijn en het resultaat wordt vrij voorspelbaar.

Ik kom dan bij de politieke werking van dit parlement. Een aantal collega's, onder meer de heren De Batselier en De Roo, hebben grote themadebatten aangekondigd. De Volksunie wil daaraan meewerken maar ziet er weinig heil in. De democratie is niet gediend met een consensus van grijze middelmatigheid en een wollige woordenvloed. Wij pleiten voor zeer duidelijke standpunten van de fracties en individuele parlementsleden, waarbij ze hun keuzes duidelijk maken aan de bevolking en de kiezer.

De VU-fractie zal vanuit een constructieve en correcte opstelling een keiharde oppositie voeren. Zwakke plekken van het beleid zullen we genadeloos aantonen. De positieve elementen, zoals een sluitende begroting, zullen we eveneens benadrukken. Het parlement mag niet verworden tot een permanent symposium over van alles en nog wat, een vrijblijvende praatbarak. Neen, het moet duidelijk de hefbomen van de maatschappij zelf ter hand nemen. Dat is onze democratische opdracht. En het is in die zin dat er vandaag geen reden is tot triumfalisme.

De heer Johan De Roo : Wat de heer Sauwens zegt, is niet in tegenspraak met wat wij bedoelen. Ik heb het voorbeeld van het mobiliteitsdebat aangehaald. Ik heb daaraan toegevoegd dat we geen pasklare oplossingen hebben. Er is geen mirakeloplossing. We geloven echter wel in een goed voorbereid debat dat

wordt gevoerd in de bevoegde commissie waarbij bevoegde mensen worden gehoord. We geloven ook in een discussie tussen de federale en de Vlaamse overheid over het openbaar vervoer. Dit zou moeten uitmonden in een themadebat in openbare zitting waarbij een aantal belangrijke conclusies moeten worden getrokken. Dit staat niet in tegenstelling met uw bedoelingen. Voor de concrete maatregelen kan zo een debat wel zinvol zijn.

De heer Johan Sauwens : We kunnen hier een interessant mobiliteitsdebat houden. We doen dat trouwens ongeveer om de twee jaar naar aanleiding van een of andere beslissing van de regering of van een voorstel van resolutie.

Ik heb hier echter twee voorbeelden waaruit blijkt dat Vlaanderen deze beslissingen niet hard kan maken omdat bijvoorbeeld de NMBS niet wil volgen. Hoe vaak hebben we hier geen commentaar geleverd op en adviezen gegeven over het meerjarenplan van de NMBS ? Er wordt geen enkel gevolg aan gegeven. Dat is niet houdbaar. Ik verwijt de regering trouwens dat ze op dat terrein te weinig combattief is en te weinig meespeelt op het federale niveau. De chaos op de Koning Boudewijnsweg tussen Antwerpen en Luik kan men toch vermijden door extra treinen in te leggen ? Men doet dat echter niet. Integendeel, de reistijd wordt nog verlengd.

Als tweede voorbeeld verwijs ik naar het uitgebreid betoog uit 1994 van de heer Kelchtermans over het strategisch plan voor het Vlaams structuurplan. Men wenste af te stappen van de dagjespolitiek inzake openbare werken en een strategische visie te ontwikkelen zodat de continuïteit van het infrastructuurbeleid mogelijk werd gemaakt. Het plan bestond uit drie delen. Het eerste deel werd als het absolute minimum beschouwd. Men had daar 30 miljard frank voor nodig. Het tweede deel, dat zou doorlopen tot 1999, behelsde een meer offensieve aanpak. Men zou een strategische aanpak uitwerken om de files te lijf te gaan en zo de economische draagkracht van Vlaanderen te verzekeren. De kosten hiervoor werden geraamd op 10 miljard frank. Het derde deel was nog ambitieuzer. Hiervoor voorzag men in 200 miljard frank.

Ik citeer nu uit de SERV-studie : 'Uit de probleem-analyse kan men samenvattend besluiten dat in het afgelopen decennium de behoeften aan investeringen voor het verkeerspatrimonium enorm zijn gestegen, terwijl de globale middelen in belangrijke mate zijn gedaald, ingevolge de problematiek van de openbare financiën en rekening houdend met de muntontwaarding. Vele onderdelen van de infrastructuur zijn aan structurele herstelling en zelfs aan volledige vernieu-

Sauwens

wing toe. Dit noodzaakt investeringsuitgaven die met de huidige toegewezen budgetten onvoldoende kunnen worden gefinancierd.'

De voorzitter : De heer Lauwers heeft het woord.

De heer Herman Lauwers : De heer De Roo heeft een slecht voorbeeld gekozen. De heer Sauwens haalt dit terecht aan. In de commissie hebben we vorig jaar talrijke hoorzittingen over de regio Antwerpen gehouden. Dit jaar vinden er hoorzittingen plaats over de regio Gent. Werkbezoeken werden afgelegd, we hebben contact gehad met de administratie Wegen en Verkeer, met mensen van De Lijn en van de haven. Ik zie dan ook niet in hoe een algemeen debat over de mobiliteit nog een meerwaarde kan bieden. We kunnen enkel vaststellen dat we niet bevoegd zijn voor de spoorwegen. Maar verder dan dat zal een algemeen debat niet leiden. Het lijkt me dan ook veel nuttiger om het werk van de commissie toe te spitsen op de regionale context, waarbij rekening wordt gehouden met alle modi. Dat lijkt me nuttiger dan een breed, algemeen debat over de mobiliteit.

De voorzitter : De heer Sauwens heeft het woord.

De heer Johan Sauwens : Ik wil tot de volgende conclusie komen. Op het terrein waarvoor we zelf bevoegd zijn en waarvoor een strategisch plan is ontwikkeld door de vorige minister van Openbare Werken, slagen we er niet in om het minimumprogramma van dertig miljard frank te realiseren. We zwijgen dan nog helemaal over de offensieve strategie die toen met veel poeha werd aangekondigd. Onze geloofwaardigheid is zwaar aangetast. We hebben de plicht om daarop te wijzen en een begrotingsdebat is daarvoor zeer geschikt.

Ik geef een ander voorbeeld. De problematiek van de overstromingen is gekend. De maatregelen om onze waterkering uit te bouwen volgens de minimale veiligheidsvereisten zoals die in 1994 zijn vastgelegd, zijn vandaag slechts voor 60 percent weerhouden. De voorbije twee jaren is er geen storm geweest. Als zo een storm zich in het najaar opnieuw voordoet en die gebieden opnieuw overstromen, dan zal er weer een noodprogramma en het zoveelste strategisch programma worden opgesteld. De Vlaamse regering slaagt er niet in om de concrete budgettaire afspraken inzake mobiliteit en infrastructuur, die publiek werden gemaakt, waar te maken.

Dit zijn concrete feiten, en ik denk dat daarover moet worden gedebatteerd. Vlaanderen maakt een periode

van echte desinvestering mee. We laten onze infrastructuur en ons patrimonium totaal verkommeren. Ook de heer Bossuyt heeft het daarover gehad. Ik hoop dat we daaraan tijdens de begrotingsbesprekingen van de volgende dagen en weken, wat zullen doen. Want we streven op rampzalige toestanden af.

De voorzitter : De heer Doomst heeft het woord.

De heer Michel Doomst : Mijnheer de voorzitter, we hebben in de commissie voor Ruimtelijke Ordening om een debat over mobiliteit gevraagd, omdat iedereen dagelijks met dit probleem wordt geconfronteerd. Alle fracties erkennen dit. Het is zeker niet de bedoeling om in een parlementair debat een hoop grote theorieën te verkondigen. We hebben de bedoeling om de oplossingen die regionaal en subregionaal zijn uitgewerkt, dynamisch te benaderen en via beperkte budgettaire inspanningen in concrete resultaten om te zetten.

De voorzitter : De heer Sauwens heeft het woord.

De heer Johan Sauwens : Ik ben blij dat te horen. Ik hoop dat dit voornemen bewaarheid wordt. In elk geval is het een feit dat het investeringsvolume van de overheid voor infrastructuurwerken is gedaald tot 0,8 percent van ons bruto binnenlands product. Dat cijfer bedraagt in al de ons omringende landen meer dan het dubbele. Abstractie makend van enkele kredieten, zoals de aangekondigde 800 miljoen frank voor de schoolgebouwen, vrees ik dat daaraan niets zal worden gedaan. Nochtans bestaat daarvoor in het parlement wel degelijk steun.

Een tweede reden om zich bijzonder kritisch op te stellen tegenover deze regering, berust op het feit dat Vlaanderen en zijn instellingen nog nooit zo betuttelend en zo weinig klantvriendelijk zijn overgekomen dan nu. Dat is zo ten opzichte van de gemeenten. De heer De Roo heeft daar al op gewezen. Dat is ook zo ten opzichte van de hele bevolking. De groeiende papierberg en de alsmaar ingewikkelder wordende reglementeringen kunnen misschien wel de klantbinding van dienstenorganisaties verzekeren, maar ze staan haaks op alle mooie doelstellingen voor nieuw management en dienstvaardigheid.

Ik verwijs naar de drinkwaterheffing. Om daarvoor een vrijstelling te bekommen, moeten bestaansminimumtrekkers een tiental documenten invullen. OCMW's en gemeentebesturen worden opgezadeld met nieuwe taken. In verband met de ruimtelijke ordening verwijs ik naar de nieuwe Amada die is opgestaan : Alle Macht Aan De Ambtenaren.

Sauwens

Ik richt een oproep tot de politieke wereld. De politici moeten hun verantwoordelijkheid opnemen. Ze moeten ermee ophouden om in dit bizarre verhaal als een soort van lijdend voorwerp te fungeren. Het top-punt van masochisme is wel de jaarlijkse show van de fiere ombudsman die pronkt met een groeiende berg klachten, afgedrukt op glanzend papier. We zijn duidelijk niet op de goede weg. Ik pleit voor een herwaardering van het politieke ambt. Het parlement moet daarbij zijn verantwoordelijkheid opnemen.

Minister-president Luc Van den Brande : Mijnheer Sauwens, ik zal straks in mijn repliek aangeven hoe we dit nieuw partnerschap met de gemeenten zullen realiseren. Zoals onder meer door de heer Bossuyt werd vermeld, zijn er reeds belangrijke inspanningen geleverd, met name het Sociaal Impulsfonds en andere.

Ik ben u trouwens nog steeds dankbaar dat u met volle overtuiging hebt meegewerkt om het nieuwe statuut tot stand te brengen vanaf 1 januari 1994. U hebt mee deze verantwoordelijkheid genomen en ik heb er dan ook geen moeite mee om in deze zittingsperiode te bevestigen dat dit op uw medewerking heeft kunnen steunen. De principes hebben we samen vastgelegd. De uitvoering hebben we eveneens samen tot stand gebracht. Samengevat kwam het hierop neer : minder ambtenaren met meer verantwoordelijkheid, een betere vergoeding en met een flexibele taakstelling.

U hebt er daarnet een echte karikatuur van gemaakt. Ik neem aan dat u toch consequent wilt blijven over wat u zelf met ons tot stand hebt gebracht.

De heer Johan Sauwens : Mijnheer de minister-president, u moet toch toegeven – dat hebt u trouwens reeds gedaan – dat de implementatie van het vaak goedbedoelde nieuwe ambtenarenstatuut in Vlaanderen heeft geleid tot een verkramping en een gebrek aan klantvriendelijkheid. Het heeft wat werkkraft weggenomen bij onze Vlaamse administratie. Die pijn is nog niet volledig geleden. Ik heb het ook moeilijk met de wijze waarop dit parlement een overdadige reglementering oplegt aan alle rechtsonderhorigen.

Het volgende element is van nog grotere omvang. Ik meen dat de stoere 11 juli- en Septemberverklaringen op het terrein zelf niet altijd worden waargemaakt. Vlaanderen heeft er als sterkste deelstaat van de Belgische federatie alle belang bij dat het optreden zich niet beperkt tot de eigen institutionele bevoegdheden. Op het federale vlak heerst een algemene malai-

se waardoor de regering-Dehaene geen enkele substantiële beslissing kan nemen. Dat het parlement op federaal vlak lam ligt langs Waalse zijde, kunnen wij niet ongestoord over ons heen laten gaan.

De huidige surplace van de federale regering moeten wij vanuit een zelfbewuste Vlaamse instelling doorbreken. Het is toch hallucinant, mijnheer de minister-president, dat Vlaanderen op sociaal-economisch vlak een verlaging van de brutoloonlast vraagt, maar dat de communautaire patstelling op federaal vlak ons dit belet en dat u daarbij geen vuist maakt.

Het is toch hallucinant dat het debat over de politiediensten en het veiligheidsbeleid in dit land wordt gevoerd zonder de minste inbreng vanuit Vlaanderen en de 308 Vlaamse gemeenten. Nochtans hebben ze er vanuit hun gezamenlijke opdracht inzake huisvesting, ruimtelijke ordening, mobiliteit en welzijn alles mee te maken, maar u maakt geen vuist.

Ik vermeld ook het voorbeeld van de NMBS. De Vlaamse Gemeenschap heeft haar stem geroerd via diverse adviezen waarvan geen enkele door de NMBS-top wordt gevolgd. Dit is toch onhoudbaar.

Wij verwachten van uw regering, mijnheer de minister-president, een veel assertievere houding om de Vlaamse belangen te verdedigen, niet alleen bij 11 juli- of Septemberverklaringen, maar in al uw dagelijkse contacten met het federale niveau, in de interministeriële conferenties en in het overlegcomité. Vlaanderen moet zich veel nadrukkelijker met België gaan bemoeien. Het is niet alleen ons recht, het is onze plicht. Het kan niet dat de communautaire windstilte die Dehaene, Van Rompuy en Di Rupo prediken ook over dit halfroond neerdaalt. Het is onze democratische opdracht om de inertie, het non-beleid van de regering-Dehaene te doorbreken en aan de kaak te stellen.

De vruchtbare werkzaamheden in de commissie voor Staatshervorming mogen geen alibi zijn voor de weinig manhaftige houding die de Vlaamse regering op dit ogenblik uitstraalt. Ik wil trouwens alle fracties ertoe oproepen de besluitvorming in deze commissie samen met ons in een wat hogere versnelling te brengen. We eisen een stemming tijdens deze zittijd, in deze plenaire vergadering over de aangekondigde motie van aanbeveling. We zullen daarover trouwens volgende week woensdag in de commissie beraadslagen. Daarbij willen we nagaan welk afspraken-schema kan worden opgemaakt. Daarbij kan informatie worden ingewonnen door middel van hoorzittingen, maar in de meeste dossiers zijn alle elementen gekend en is het vooral een kwestie van politieke besluitvorming die niet langer binnen de commissie blijft steken. Dit

Sauwens

parlement kan ermee naar buiten komen in de loop van mei en juni.

Ik begrijp de verdragingsmanoeuvres van de VLD dan ook niet. De fractie blijft zonder reden weg uit een parlementaire commissie die mee de toekomst van Vlaanderen in de volgende eeuw bepaalt. Ze doet dit blijkbaar louter uit partijpolitieke overwegingen. We kunnen dit niet goedkeuren. Het feit dat de heer Denys naar een noodzakelijk overleg tussen de Vlaamse partijvoorzitters verwijst, is een abdicatie, dit parlement onwaardig. (*Applaus bij de VLD, de CVP en de VU*)

De voorzitter : De heer Dewinter heeft het woord.

De heer Filip Dewinter : Zonder daarom de VLD te verdedigen, zijn ook wij ondertussen van mening dat, indien er geen strategie is, het zinloos is ons aan een soort van bezigheidstherapie te bezondigen. Mijnheer Sauwens, als u dat verwijst toch maakt aan het adres van de VLD, zouden we graag van u vernemen wat uw standpunt is over de strategie van minister-president Van den Brande. Kunt u het daarmee eens zijn? Zo niet, hoe denkt u de Walen ooit om de tafel te krijgen om hopelijk een consensus te bereiken in uw commissie?

De voorzitter : De heer Sauwens heeft het woord.

De heer Johan Sauwens : Ik antwoord hierop zeer kort. De houding van deze Vlaamse regering is niet assertief genoeg op communautair vlak. De commissie mag op geen enkel punt een alibi vormen. De commissie heeft nuttig werk geleverd door, bijvoorbeeld, een veertigtal organisaties en instellingen in de gezondheidssector te bevragen en ze heeft in Vlaanderen een belangrijk debat losgeweekt over de gezondheidszorg. Op één onthouding na is ze tot een eensgezindheid gekomen over de overdracht van de gezondheidszorg en de gezinsbijslagen. Dat is één voorbeeld, het meest opvallende uit het voorbije jaar.

Het is belangrijk dat we nu ook over andere thema's klaarheid scheppen. De consensus mag daarbij niet leiden tot een afgezwakte en grijze compromisformule. Ik denk dat we het daarover eens zijn. Alle politieke partijen in Vlaanderen zijn aan zichzelf en aan hun geloofwaardigheid verplicht dit niet tot een vrijblijvend gesprek te degraderen. In de plenaire vergadering zal een beslissing, een motie van aanbeveling worden voorgelegd.

Het lijkt me onwaarschijnlijk dat een politieke partij in een federale regering stap en miskent wat hier als

consensus is gegroeid uit de werking van de commissie voor Staatshervorming. Daardoor zou elke vorm van geloofwaardigheid helemaal in de hoek worden gedruimd. Dit kan onder geen enkel beding. Alle fracties zullen hun verantwoordelijkheid moeten opnemen.

De voorzitter : De heer Van Mechelen heeft het woord.

De heer Dirk Van Mechelen : Mijnheer Sauwens, u valt de VLD aan omdat we de commissie voor Staatshervorming hebben verlaten. Ten eerste, u weet dat we in het begin constructief hebben meegewerkt. Ten tweede hebben we inhoudelijk een meer dan gedegen inbreng geleverd. Voor ons is de commissie voor Staatshervorming niet het speelgoedje van de heer Sauwens. We willen daar niet aan meedoen.

We willen in de commissie voor Staatshervorming inderdaad tot besluitvorming komen. U weet als commissievoorzitter beter dan wie ook in dit halfroond dat bepaalde partijen er geen enkel belang bij hebben om tot een duidelijke besluitvorming te komen. Naar aanleiding van een aantal incidenten en uitspraken hebben we gezegd dat we duidelijkheid willen. Ik verwijs naar uiteenzettingen van collega's van de SP die nadrukkelijk hebben beweerd dat er over een aantal zaken zoals de overheveling van de gezondheidszorg en de gezinsbijslagen naar het Vlaamse niveau niet kan worden gepraat. Onze fractievoorzitter heeft vanmorgen onomwonden gezegd dat, als er door de Vlaamse regering en door de commissie voor Staatshervorming een strategie wordt bepaald, we bereid zijn om onze deelname te bekijken. We willen dat echter alleen doen op voorwaarde dat we een Vlaams front kunnen tot stand brengen dat een vuist kan maken en waar partijen zich duidelijk engageren en geen vrijblijvende verklaringen afleggen in de commissie. (*Applaus bij de VLD*)

De heer Johan De Roo : Mijnheer de voorzitter, de strategie die wordt gevolgd, namelijk een ernstige bespreking in de commissie voor Staatshervorming om het dossier inhoudelijk zo optimaal mogelijk voor te bereiden, lijkt me de beste weg. In die zin ondersteun ik de werkwijze van de commissievoorzitter, de heer Sauwens, evenals de standpunten die door de SP werden ingenomen. Omtrent de problematiek van de gezondheidszorgen en de kinderbijlagen zijn we immers via besprekingen in de commissie tot een gemeenschappelijk standpunt gekomen.

De voorzitter : De heer De Gucht heeft het woord.

De heer Karel De Gucht : De heer Sauwens zegt – ik neem aan dat ik dat zo goed heb begrepen – dat hij

De Gucht

zich niet kan voorstellen dat een Vlaamse partij in een federale regering zou stappen, ingaand tegen de consensus die in de commissie voor Staatshervorming zou worden bereikt. Mijnheer De Roo, is dat ook de mening van de CVP ?

De heer Johan De Roo : Daarop zullen we op het gepaste ogenblik antwoorden.

De heer Karel De Gucht : Dat is de reden waarom we voorlopig niet komen.

De voorzitter : De heer De Roo heeft het woord.

De heer Johan De Roo : Waarom moeten we antwoorden aan een partij die sinds enkele maanden heeft verklaard niet meer aan die werkzaamheden deel te zullen nemen ? Dit betekent dat deze partij de politiek van de lege stoel de belangrijkste vindt om de Vlaamse belangen te verdedigen en voor te bereiden.

De voorzitter : De heer Taylor heeft het woord.

De heer John Taylor : Mijnheer de voorzitter, ik wil de woorden van de heer De Roo beamen. Bij het begin van de besprekingen over de discussienota hadden we immers duidelijke afspraken gemaakt. We hadden afgesproken deze zaken per hoofdstuk te bespreken, tot conclusies te komen en naderhand een globaal debat te houden in het Vlaams Parlement.

Op een bepaald ogenblik heeft de VLD het oppor- tuun geacht die afspraak te verbreken door weg te blijven. Ze wil over elk deeltje, elk salamischijfje bij wijze van spreken, een debat om zo alle mogelijke spelletjes te kunnen spelen. De VLD heeft de door ons gemaakte afspraak doorbroken en hypothekeert op die manier de werking van die commissie, want de resultaten van de werkzaamheden van deze commissie moeten uiteindelijk uitmonden in dit parlement.

De VLD hypothekeert dus het voltallige Vlaams Parlement, de rol die dit parlement de komende jaren moet spelen in de federale, Belgische staat en de invloed die van dit parlement kan uitgaan op deze federale entiteit.

De heer Karel De Gucht : Mijnheer Taylor, u weet zeer goed waarom we zijn weggegaan. Er was een consensus over de gezondheidszorg. Op dat ogenblik werd die consensus doorbroken, omdat duidelijk werd dat er binnen de SP minstens twee meningen waren. Toen hebben wij verklaard toch wel eens te willen weten wat nu het eigenlijke standpunt was. We wilden dat het parlement zich daarover zou uitspreken. Dat werd echter uitgesteld omdat men de

gespletenheid binnen de SP wou verdoezelen. Dat is er gebeurd, en niets anders.

Die gespletenheid treft men trouwens niet alleen binnen de SP, maar ook binnen de CVP aan, namelijk tussen de respectieve fracties van het Vlaams Parlement en het federale parlement. Daarom zeggen wij : zeg nu eens duidelijk wat u wilt, en dan komen we terug.

De heer John Taylor : De duidelijkheid van de commissie blijkt uit de tot nu toe door haar ingenomen standpunten.

De voorzitter : De heer Sauwens heeft het woord.

De heer Johan Sauwens : Mijnheer Taylor, bent u bereid mee een tijdsschema af te spreken waarbij vóór het einde van deze zittingsperiode een bespreking in plenaire vergadering plaatsgrijpt ?

Minister-president Luc Van den Brande : De heer De Roo heeft vandaag als woordvoerder van de meerderheidsfracties heel uitdrukkelijk verklaard dat dit tijdsschema moet worden nageleefd. Los van bepaalde meningsverschillen tussen meerderheid en oppositie ben ik ervan overtuigd dat we dit tijdsschema niet alleen moeten opstellen, maar er ons ook aan moeten houden.

We moeten echter ook niet holderdebolder te werk gaan. We hebben vastgesteld dat er een aantal heel technische zaken bestaan waarbij het concept ook in een standpunt moet worden vertaald. In de Septemberverklaring heb ik echter namens de unanieme Vlaamse regering voorgesteld om halfweg 1998 tot een standpunt te komen, en dit wordt ook ondersteund door de meerderheidsfracties.

De heer Johan Sauwens : Mijnheer de minister-president, ondanks deze vriendelijke woorden zullen wij deze regering het vertrouwen niet schenken.

Minister-president Luc Van den Brande : Ik heb nog een ultieme poging gedaan, mijnheer Sauwens. (*Gelach*)

De heer Johan Sauwens : Mijnheer de minister-president, u weet waarom we dat niet doen. We vinden ten eerste dat deze krappe meerderheid niet op een open en democratische wijze functioneert. We nodigen de parlementsleden uit om de voorgestelde begroting grondig te amenderen op de manieren die hier werden voorgesteld. Ook door de meerderheid werden op dit vlak belangrijke signalen gegeven. Laten we concreet artikelsgewijs amendementen indienen.

Ten tweede schenken we deze regering het vertrouwen niet omdat in dit nieuwe, moderne Vlaanderen

Sauwens

de werkelijke verzuchtingen van de Vlamingen ondergeschikt worden gemaakt aan de belangen van de zuilorganisaties.

Ten derde is er het feit dat de Vlaamse regering kruipt onder het Belgische juk van de heren Dehaene en Tobback. Ten vierde blijkt ook dat de Vlaamse regering een ondermaats investeringsbeleid voert, waarbij het eigen patrimonium versneld aftakelt. En ten vijfde voert deze regering in Brussel en in Vlaams-Brabant een makke en aarzelende politiek zonder een echte Vlaamse strategie. (*Applaus bij de VU*)

De voorzitter : De heer Geysels heeft het woord.

De heer Jos Geysels (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister-president, dames en heren van de regering, collega's, het trefwoord in de Septemberverklaring van maandag was het woord kantelen. Deze morgen hebben we al enkele kantelmomenten gekregen : de VLD-fractie solliciteerde naar regeringsdeelname en de CVP-fractie had opvallend veel kritiek op de SP-collega's uit de regering.

Ik denk niet dat de minister-president dit bedoelde in zijn Septemberverklaring. Hij zei onder andere het volgende : 'Het wordt steeds duidelijker dat niet alleen deze regeerperiode, maar ook de ontwikkeling van onze democratische instellingen en van onze samenleving in haar geheel, een kantelmoment heeft bereikt.' Wij denken dat dit juist is. Er moeten inderdaad fundamentele vragen worden gesteld over de richting waarin de samenleving evolueert. Ik illustreer dit met drie krantenberichten van de voorbije maanden die een aantal van deze kantelmomenten als onderwerp hebben.

Ten eerste berekende de Financieel-Economische Tijd dat tijdens de eerste helft van dit jaar de Belgen meer verdienden met beleggen dan met werken. Zo steeg de waarde van de aandelen met ongeveer 1.419 miljard frank, terwijl de arbeid van werknemers, vrije beroepen en zelfstandigen zowat 1.399 miljard frank opbracht. Ik vind dit een merkwaardig en zeer verontrustend feit. Men moet geen groot aanhanger zijn van de arbeidsethos om te beseffen dat een samenleving waarin speculeren meer opbrengt dan werken, op termijn niet leefbaar is.

Ten tweede blijkt uit een recent rapport van de UNCTAD dat ondanks een redelijke economische groei de ongelijkheid tussen Noord en Zuid is toegenomen. In 1965 waren de gemiddelde inkomsten in het Westen ongeveer 20 keer groter dan in het Zuiden; nu

zijn ze 39 keer groter. Ook dit vind ik een zeer belangrijk feit.

Ten derde is tijdens de vakantie nogmaals duidelijk geworden dat de milieuproblemen steeds meer de essentiële levensvoorwaarden bedreigen. Sommige categorieën van mensen – vooral de sociaal zwakkeren – kunnen niet meer buitenkomen op dagen dat het prachtige weer aanleiding geeft tot te hoge ozonconcentraties. Inderdaad, ze moeten binnen blijven omdat het buiten goed weer is ! Steeds meer mensen krijgen problemen omdat hun huis in waarde daalt als gevolg van de verontreinigde bodem. Zo zijn er ook steeds meer mensen die hun eigen gekweekte groenten niet meer kunnen eten omdat hun tuin vol zware metalen zit.

Kortom, zonder te verzeilen in doemdenken of cultuurpessimisme moeten we ons vragen stellen over de kwaliteit van de samenleving. Ook de minister-president zei : 'Niemand blijft doof voor de signalen die worden uitgestuurd. De mensen vragen diepgaande hervormingen op diverse terreinen.'

Vanuit deze optiek wil ik de Septemberverklaring becommentariëren en een aantal concrete voorstellen doen voor de volgende vier beleidsdomeinen : de werkgelegenheid, de milieuproblematiek, de samenleving in het algemeen en de verhouding met het parlement.

In het document van minister Demeester, dat als begeleidend document bij de Septemberverklaring is gevoegd, schetst ze drie prioriteiten voor de Vlaamse regering : werkgelegenheid, werkgelegenheid en werkgelegenheid. U bent misschien te rade gegaan bij een belangrijk Leuven orator, die ooit gezegd heeft : werk, werk, werk. Ik neem u dat niet kwalijk. Ik neem het u zeker ook niet kwalijk dat het woord afcentiemen niet meer terugkeert in een aantal verklaringen.

Ondanks het feit dat u drie keer die prioriteit herhaalt – en ik hoop dat u geen drie keer kraait zoals de haan – moeten we toch het resultaat van deze driedubbele prioriteit afwachten. De minister-president had het over de creatie van 20.000 jobs. Minister Herman Van Rompuy heeft het over 30.000 nieuwe jobs voor volgend jaar op basis van een economische groei van 2 tot 2,3 percent. Ondanks die jobcreatie is er geen reële daling van de werkloosheid.

Ik put hierbij uit het Jaarboek van de Arbeidsmarkt in Vlaanderen, dat een aantal maanden of weken geleden is uitgegeven. De auteurs zeggen hierin : 'In 1996 zijn er nog altijd 258.600 niet-werkende werkzoekenden. De beperkte daling van de werkloosheid

Geysels

is te wijten aan ten eerste de uitschrijving van de oudere werklozen uit de statistieken en ten tweede aan de schorsing van de langdurig werklozen.' Dit betekent dat de werklozen verdwenen zijn uit de statistieken, maar niet uit de werkloosheid : een belangrijk feit dat we niet uit het oog mogen verliezen.

Ten tweede volstaan economische groeicijfers – minister Demeester vertrekt van 2,5 percent van het BBP – blijkbaar niet om de werkloosheid significant te laten dalen. Ik probeer dit te illustreren met twee voorbeelden.

Ten eerste : de VEV-snelberichten van het voorjaar. De studiedienst van het VEV heeft hierin een vergelijking gemaakt tussen de stijging van het BBP en de werkgelegenheid. Als we het jaar 1970 als uitgangspunt nemen, met index 100, dan steeg het BBP van 100 naar 180 tussen 1970 en 1995. De werkgelegenheid in diezelfde periode steeg van 100 naar 101.5. Dat is een belangrijke breuk met het economische model van de jaren daarvoor. Daaruit moeten belangrijke politieke lessen getrokken worden als we het hebben over het dossier van de loonkostenverlaging of dat van de arbeidsherverdeling.

Ten tweede : de statistieken van de Kredietbank. Deze geven aan dat de bedrijfsinvesteringen in de secundaire sector tussen 1974 en 1990 toenamen met 48 percent, terwijl er een daling was van de werkgelegenheid in deze sector met 7 percent. Dus : een toename van de investeringen, een daling van de werkgelegenheid. Ook dat is een belangrijk gegeven bij het debat over de werkgelegenheid.

De conclusie die men daaruit moet trekken, is dat het beleid, het parlement en de regering hun inspanningen moeten concentreren op een arbeids- en milieuvriendelijke heroriëntering van de economie. Een kanteling van het beleid, mijnheer de minister-president, en geen herhaling van het verleden. Dat hebben we niet teruggevonden in de verklaring die u maandag hebt afgelegd.

U verwijst wel naar het tweede Verdrag van Leuven – we wachten nog op de uitvoering van een deel van het eerste Verdrag – maar u geeft geen concrete planning aan voor de stijging van die werkgelegenheid, wat in het tweede Verdrag staat. Als men het tweede Verdrag van Leuven au sérieux neemt, dan moet daaromtrent een planning zijn opgenomen. We hebben die planning voor de creatie van extra banen niet gevonden. We verwachten weliswaar geen gratuite prognoses, zoals dat in het verleden was : met dit plan scheidt men x aantal arbeidsplaatsen. Indien u echter

de werkgelegenheidsnorm van het Verdrag van Leuven aanneemt, dan moet u in uw verklaring aangeven op welke manier u deze doelstelling probeert te bereiken. Mevrouw de minister, ik heb dat niet teruggevonden. In augustus hebt u wel gezegd dat er met deze begroting ongeveer 6.000 jobs zouden bijkomen.

De voorzitter : Minister Demeester heeft het woord.

Minister Wivina Demeester-De Meyer : We zijn bij onze begrotingsramingen altijd zeer voorzichtig, dat hebt u de voorbije zes jaren al kunnen vaststellen. Ik heb geen probleem met wat u zegt over werkgelegenheid, mijnheer Geysels, uw gegevens kloppen. Maar dan komt de vraag : hoe lossen we dit op ? Dan herhaal ik wat de minister-president al gezegd heeft : 71 percent van de 574 miljard frank van de Vlaamse begroting gaat al naar tewerkstelling. Als nu nog de bijkomende middelen optimaal worden aangewend, kunnen we bijna exact berekenen wat dit aan extra banen zal betekenen.

Men moet echter een onderscheid maken tussen wat een begroting en een beleid vermogen enerzijds, en wat het effect is van de groei van de economie op de groei van de tewerkstelling anderzijds. Die twee moeten op elkaar worden afgestemd. Tijdens de voorbije zomer heb ik een voorzichtige raming gemaakt van het resultaat van zo een beleid. Dat resultaat hangt vanzelfsprekend sterk af van de maatregelen die we zullen nemen en van de akkoorden die tussen de sociale partners en de regering zullen worden afgesloten. De cijfers kunnen dus wat hoger of lager uitvallen. Hoe kan men ons nu al verwijten dat we het exacte resultaat van onze inspanningen niet kennen, als we nog niet weten of alle krachten in Vlaanderen in dezelfde richting zullen gaan ?

De heer Jos Geysels : Mevrouw de minister, straks zal duidelijk worden wat we bedoelen met het concentreren van financiële inspanningen vanuit de overheid voor rechtstreekse jobcreatie. In dat verband kunnen we vele wegen bewandelen.

Het loonkostendebat kan vanuit verschillende hoeken worden bekeken. Zo kan men het perspectief van de financiering hanteren. Daar zeggen wij dat de sterkste schouders de zwaarste lasten moeten dragen. Dan moeten de vermogens, voor zover gekend tenminste, bij dat debat worden betrokken. Rechtvaardigheid en solidariteit moeten spelen.

Een loonkostendebat moet ook over garanties gaan. Als men via een verlaging van de loonkosten 80 miljard frank in de economie pompt, moeten daar waarborgen tegenover staan. Dan moet de overheid meer tewerkstelling durven eisen.

Geysels

Het loonkostendebat moet voorts ook rekening houden met de mate waarin bedrijven milieuvriendelijk en energieverblindend zijn. Zulke bedrijven verdienen niet dezelfde behandeling als andere bedrijven, aangezien ze de overheid die de boel moet opruimen, met een zwaar prijskaartje confronteren.

Die drie criteria moeten door de Vlaamse regering worden gepreciseerd. We hebben ze immers niet teruggevonden in de regeringsverklaring. We vragen de minister-president dat hij niet alleen de paragraaf loonkostenverlaging preciseert, maar dat hij, vooraleer hij naar de federale regering en naar de sociale partners gaat, ook preciseert wat precies de voorwaarden zijn. Hij mag niet algemeen blijven.

Voor dit hoofdstuk wil ik de Vlaamse regering concreet vragen om haar werkgelegenheidsinspanningen vooral toe te spitsen op materies waarvoor wij zelf bevoegd zijn, zoals de welzijnssector, de milieusector, enzovoort. Laten we ons concentreren op de meest bedreigden op de arbeidsmarkt.

Ten tweede sluiten we ons aan bij wat de heer Voorhamme in juli zei in een kranteninterview, namelijk dat het loonkostendebat een belangrijk debat is dat ook in het Vlaams Parlement kan worden gevoerd, maar dat de beslissingen daarover op het federale niveau zullen worden genomen. U hebt aangekondigd over enkele weken te zullen onderhandelen met het federale niveau. Het is dan ook belangrijk dat het Vlaams Parlement de richting aangeeft waarin een loonkostenverlaging kan worden gesitueerd. Dat mag niet algemeen zijn.

We vragen ook – het klinkt misschien wat eigenaardig uit onze mond – tijdens het overleg met de federale regering de discussie te heropenen over die zaken waarvoor zij niet bevoegd zijn maar waarvoor zij wel maatregelen nemen. De discussie over de rol van PWA's is nog altijd niet beslecht. Ik denk aan een aantal plannen van minister Smet die zich op het domein van de bemiddeling situeren. Dat is Vlaamse materie.

Ten derde wil ik het hebben over de sociale Maribel. Misschien zou het efficiënter zijn voor de werkgelegenheid om de sociale Maribel te ontwikkelen op Vlaams in plaats van op federaal niveau, zoals nu gebeurt. Om mevrouw Demeester haar woorden te gebruiken : op Vlaams niveau kan men meer recurrent en structureel ingrijpen. Ook dat mag in die gesprekken aan bod komen. Er zijn geen 26 banenplannen en 68 gespreide maatregelen nodig, maar elkeen zijn bevoegdheden moeten worden gecoördineerd.

Mijnheer de minister-president, ten slotte vragen we u om, vooraleer te spreken met de federale regering en met de sociale partners in Vlaanderen, aan het Vlaams Parlement te preciseren wat de krachtlijnen en de specifieke doelstellingen van uw beleid zijn. We willen niet in de plaats treden van het sociaal overleg, maar dit parlement heeft het recht om duidelijk te weten over welk pakket u zult spreken. Het gaat hier over twintig miljard frank in drie jaar. Dit is geen volmachtenregime, wij zijn geen bekrachtingsmachine van wat elders is beslist. Ik vraag u met aandrang om de Septemberverklaring op dat punt te verduidelijken, te preciseren en de doelstellingen te omlijnen.

Ik kom nu op mijn tweede punt, mijnheer de voorzitter. Dat heeft te maken met de schaarse zinnen die in de Septemberverklaring werden gewijd aan de milieuproblematiek in het algemeen. Er staat daar de mooie zin dat er weer meer vissen in onze wateren zwemmen. Ik ontken dat niet. Tegen de achtergrond van wat in de VRIND, in Leren om te keren en in het overigens mooie boekje Profiel Vlaanderen staat, klinkt het wat triviaal als de minister-president zegt dat het goed gaat met het milieu omdat we meer vis hebben. Ik bedoel daarmee dat de tendens anders is. Ik kan niets doen aan deze tendens, maar dit illustreert wel op welke manier deze regering het milieubeleid voert.

De voorzitter : De heer Taylor heeft het woord.

De heer John Taylor : Het is misschien vervelend voor Agalev dat er qua milieu positieve geluiden waar te nemen zijn.

De heer Jos Geysels : Denkt u nu werkelijk niet dat wij niet liever zouden hebben dan dat de mensen in uw kiesdistrict gezonde groenten kunnen eten ? Dat wensen we vooral die mensen toe. Denkt u niet dat wij mensen die last hebben van astma niet liever naar buiten zouden laten gaan als het goed weer is ? Denkt u nu werkelijk dat ik zit te wachten op de volgende uitspraak van minister Di Rupo om nog meer te kunnen communautariseren ?

De heer John Taylor : Denkt u niet dat er ook op dat vlak iets aan het kantelen is ?

De heer Jos Geysels : Daar wou ik het nu over hebben. Wat is er aan het kantelen ? Omdat mijnheer Malcorps hier verder op in zal gaan, zal ik er één dossier uithalen, namelijk dat over de kanteling in de waterzuivering.

Men geeft in de regeerverklaring toe dat we inzake de investeringspolitiek op het vlak van waterzuivering op een verkeerd spoor zaten. Men beseft nu ein-

Geysels

delijk dat, als we zo verder gaan, we wel collectoren en zuiveringsstations zullen hebben, maar dat de gemeentelijke rioleringen ergens achteraan zullen bengelen. Dit heeft men nu begrepen, hoewel het gegeven al zeven jaar bekend is.

Ten tweede heeft men nu ook begrepen dat sommige kleinschalige systemen van waterzuivering wel eens goedkoper en efficiënter zouden kunnen zijn dan de grootschalige aanpak van Aquafin. Ik wil het kostenplaatje maken van heel deze operatie met een aantal cijfers van de minister zelf.

Tot in 1991 hebben we reeds 72 miljard frank uitgegeven aan waterzuivering. Men verwacht dat men voor de gemeentelijke rioleringen – en dit zijn cijfers van de VMM – nog tussen de 90 en 120 miljard frank nodig zal hebben. Men verwacht, behalve een jaarlijkse gemiddelde investeringskost tegen het jaar 2000 van circa 5,5 miljard frank, nog een exploitatiekost van 11 miljard frank. We verwachten nog een kostenplaatje voor de slibverwerking van 70 miljard frank. Het zijn cijfers van Aquafin zelf, maar ze lijken mij bijna met de helft onderschat.

Dit geld gaat allemaal naar een privaatrechtelijke firma die een monopolie heeft met een contractueel gewaarborgde winst, maar zonder resultaatsverbintenis. Ze heeft een infrastructuur gekregen van 26 miljard frank, maar slaagt er niet in om in een aantal gevallen de kwaliteitsnormen van het Vlaams Gewest inzake het effluent water te eerbiedigen. Ze heeft een waarborg gekregen van de Vlaamse regering voor leningen bij de Europese Investeringsbank, die bovendien worden betaald door milieueffingen die bijna elk jaar stijgen. Dit dient allemaal, collega's, om binnen vijf of zes jaar 70 percent te halen van de kwaliteitsdoelstellingen die we op 1 juli 1995 reeds moesten halen.

Ook dit dossier moet opnieuw worden bekeken, zeker in het licht van de budgettaire orthodoxie. We vragen aan de Vlaamse regering en in het bijzonder aan minister Kelchtermans – de knowhow is aanwezig bij de VMM en anderen – dat hij een alternatieve planning maakt wat betreft een efficiëntere en goedkopere manier van waterzuivering. We vragen dat hij eindelijk begint met de herziening van de filosofie en de uitwerking van de milieueffingen in plaats van ze elk jaar via een programmadecreet te wijzigen. Dit vraagt de commissie voor Leefmilieu al lang. Ten slotte vragen we het contract met Aquafin open te breken vooraleer we tientallen miljarden frank extra kosten voor minder resultaat zullen krijgen.

Volgens ons is het milieubeleid, mijnheer Taylor, gekanteld in de andere betekenis van het woord, namelijk 'gekanteeld', verschrompeld, uitgebeend. Men is daarmee bezig.

In een derde punt, collega's, wil ik een sprong maken naar wat de heer Denys daarstraks heeft aangehaald inzake het poldermodel in Nederland. Ik deel een aantal van zijn bekommernissen en positieve evaluaties wat betreft Nederland, niet zozeer ten aanzien van de economie, maar wel van milieu, ruimtelijke ordening en dergelijke. Ook niet-CDA'ers beginnen kanttekeningen te maken bij het beleid van de Nederlandse regering. In de Nederlandse kranten stonden onlangs een aantal bedenkingen bij dit poldermodel. Zo heeft de Nederlandse politicoloog Willem Duyvendak de paarse coalitie in Nederland verweten te kil te zijn en te weinig aandacht te besteden aan de civiele maatschappij. En vorige week schreef de bekende Nederlandse columnist Hans Righart in het NRC-Handelsblad dat het kabinet-Kok, ondanks zijn onbetwiste successen, een zanderig pragmatisme tentoonspreidt met een eenzijdige fixatie op de economie. Hij beschreef het poldermodel daarbij als regeren vanuit een kaalgeslagen middenveld.

In de Septemberverklaring lezen we dat we noch mogen vervallen in eendimensionaal denken, noch ons mogen neerleggen bij een gespleten samenleving. Misschien kan de kritiek van een aantal mensen op dat paarse kabinet-Kok ons ook doen bezinnen over wat niet in deze Septemberverklaring staat.

Want als de minister-president gelijk heeft om ons niet eenzijdig te fixeren op de economie, dan vraag ik me af waarom een aantal zaken die met de samenleving te maken hebben, zoals het theater, de kunsten, de letteren, enzovoort, zo schaars bedeed zijn in zijn Septemberverklaring. Het gaat hier bij uitstek over uitingen van creativiteit, van vernieuwing en van beweging, die toch een samenleving bij elkaar houden. Zeker een vlak land heeft geen behoefte aan vlakheid of monotonie. Vandaar onze blijvende aansporing om in deze sectoren, die ten onrechte als zachte sectoren worden beschouwd, te blijven investeren. Of het nu gaat om de monumentenzorg of de letteren, de bibliotheken of het sociaal-cultureel werk. Ze mogen noch als het aanhangsel van de economie, noch als een restcategorie van het beleid worden beschouwd.

Hiermee kom ik tot een van de aanbevelingen die de heer Ides Nicaise heeft geformuleerd in opdracht van de werkgroep Armoede. Ik wil niet vooruitlopen op het armoededebat of op de conclusies, maar ook in het debat van vandaag is het belangrijk erop te wijzen dat hij vraagt om positieve acties voor kansarmen

Geysels

inzake cultuurspreiding. Ook mensen met geen of weinig geld hebben recht op deelname aan het cultureel leven.

Mijnheer de minister-president, dat alles heeft dan weer te maken met mobiliteit. Als dit Vlaams Parlement debatteert over armoede of over mobiliteit, zal de Vlaamse regering dan het engagement aangaan om de conclusies met eventuele financiële implicaties op te nemen in de begroting? Dit is immers geen begrotingsdebat, maar uiteraard is dat wel een fundamenteel aspect ervan. Het parlement debatteert en besluit, maar dan blijken de beslissingen niet te worden uitgevoerd omdat het ofwel te vroeg, ofwel te laat is. Te vroeg onder verwijzing naar de komende begroting, te laat omdat de begroting reeds is afgesloten. Dit zou fundamenteel afbreuk doen aan de bedoeling van het parlement om als maatschappelijk forum op te treden. Als daar geen besluitvorming uit voortkomt, dan is het zoals de heer Nothomb vroeger in de Kamer zei, un grand débat, maar daar bleef het dan ook bij. Heeft het dus zin het engagement te vragen aan de fracties voor het mobiliteitsdebat? Ja, op voorwaarde dat de conclusies dan ook daadwerkelijk worden uitgevoerd.

Mijnheer de voorzitter, dit brengt mij tot mijn laatste punt, namelijk de volgende aanbeveling aan de Vlaamse regering: voer uit wat het Vlaams Parlement heeft beslist. Onze fractie heeft berekend dat in de voorbije twee jaar in dit parlement 56 resoluties en 82 moties werden goedgekeurd. Het is een indrukwekkend document geworden. In de teksten van die moties, die zowel vanuit de meerderheid als vanuit de oppositie komen, kunt u lezen hoe sommige ervan zeer concrete aanbevelingen bevatten die geen geld kosten, terwijl andere aanbevelingen inhouden die wel implicaties hebben voor de begroting.

Uit onze analyse blijkt nu dat een aantal van deze moties en resoluties niet of onvoldoende door de regering werden uitgevoerd of in de begroting verwerkt. Zo werd in motie 593 – een initiatief van de heer De Gucht – gevraagd om een strategisch plan voor de nutssectoren. Er is motie 314 van onze fractie over de pesticiden in het drinkwater, een probleem dat door iedereen is gekend.

Er is de motie 116 en de resolutie 549 over het urgentieplan voor de bestrijding van de hoge ozongehaltes. De zomer is echter reeds voorbij. Verder is er resolutie 124 over het woon-werkverkeer. De lijst is nog langer. Voer uit wat het parlement beslist heeft! Dat is het begin van elke vernieuwing.

Ik citeer de heer De Roo. Verleden jaar zei hij gedurende het begrotingsdebat: 'Wij willen op ons nemen dat er minder moties komen.' Hij voegde er echter aan toe dat: 'moties geen vrijblijvende denkoefening zijn die zonder gevolg kunnen blijven.'

Mijnheer de minister-president, ik vraag u nu niet om een antwoord over de 150 moties en aanbevelingen, maar om een verklaring of u al dan niet meer zult uitvoeren dan in het verleden. Het is een aberratie, een kaakslag voor het parlement: ik vraag om naar consensus met een grote meerderheid te streven, maar we zien dat belangrijke aanbevelingen niet worden uitgevoerd. Mevrouw Merckx zou wat de armoede betreft hier ook nog een voorbeeld van kunnen geven.

Mijnheer de voorzitter, ik besluit. Het trefwoord van deze Septemberverklaring was kantelen. Mijnheer de minister-president, uw teneur was tevredenheid en continuïteit. U hebt een aantal correcties gemaakt, en een aantal miskleunen zoals de uittredingsvergoeding voor ministers, werden ingetrokken. In mijn tekst had ik geschreven dat de politieke schermutselingen voorbij zijn, maar in het licht van de gebeurtenissen van deze morgen, moet ik dit bijshaven.

U hebt een aantal lastige dossiers naar voren geschoven. Ik denk hierbij aan de onafhankelijkheidsverzekering. U spreekt over innovaties, maar ik heb de vernieuwing echt niet gevonden. U spreekt over kanteling, terwijl u het over een kabbeling had moeten hebben: uw regering kabbelt verder en dat volstaat niet. Hiervoor kunnen wij u geen vertrouwen geven. *(Applaus bij AGALEV)*

De voorzitter: De heer De Gucht heeft het woord.

De heer Karel De Gucht (*Op de tribune*): Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister-president, dames en heren ministers, collega's, één zaak is duidelijk. Wat het woordgebruik betreft, mijnheer de minister-president, hebt u al school gemaakt. Iedereen heeft het over het kantelmoment. Dit woord bestaat natuurlijk niet, maar aangezien het uit uw mond kwam, zal dit niemand verontrusten. Wij zouden ons veeleer vragen stellen indien u voor de dag kwam met een Septemberverklaring die geen nieuw woord aan de grote Van Dale zou toevoegen. Dit is voor mij geen probleem: taal leeft, en indien er meer waren zoals u – op het gebied van de taal -, dan zou het Nederlands een zeer levendige zaak worden.

Minister-president Luc Van den Brande: Mijnheer De Gucht, ik denk dat het in ieder geval onze kennisweerbaarheid kan verhogen.

De heer Karel De Gucht : Mijnheer de minister-president, dat is het tweede wat ik wou zeggen : uw neologismen worden mettertijd toegankelijker. (*Gelach*)

Minister-president Luc Van den Brande : Dat zegt mijn vrouw ook elke dag. (*Gelach*)

De heer Karel De Gucht : Vorig jaar had u het over kennisweerbaarheid. Velen hadden het daar moeilijk mee. Wij moesten de Septembeerklaring er nog eens op nalezen om te begrijpen wat de term kennisweerbaarheid zou kunnen betekenen. Van de termen kantelmoment en kantelbegroting voelt iedereen onmiddellijk aan wat er aan de hand is of zou moeten zijn : er verandert iets, er valt iets om, er zit beweging in, het kan de ene of de andere richting uitgaan.

Het probleem is nu, in tegenstelling tot vorig jaar, dat als men de Septembeerklaring leest, men in de opperste verwarring wordt gebracht over de betekenis van het woord kantelmoment, want noch in de begroting, noch in de Septembeerklaring kantelt er iets. Er verandert niets, het is meer van hetzelfde.

Het eerste punt waarmee ik dit tracht aan te tonen is dat de begroting, net als vorig jaar, een tewerkstellingsbegroting blijft in plaats van een werkgelegenheidsbegroting te worden. Mijnheer de minister-president, u gaat er prat op dat 70 percent van de begroting rechtstreeks of onrechtstreeks wordt uitgegeven aan werkgelegenheid. Indien men het woord werkgelegenheid vervangt door tewerkstelling, dan klopt dit op de koop toe. De Vlaamse begroting stelt 310.000 mensen tewerk. Dat komt neer op 60 percent van die begroting. Als men daar de indirecte tewerkstelling aan toevoegt zoals investeringen en subsidiëringen, dan komt men aan ongeveer 70 percent of 360.000 jobs. U vermeldt niet dat dit een bijzonder hoog overheidsaandeel is.

Er is een keerzijde aan de medaille, namelijk de geringe jobcreatie in de privé-sector. Een hogere tewerkstelling in de overheid leidt in de praktijk tot een lagere toename van de werkgelegenheid. Ik citeer Nederland maar één keer in deze rede. In Nederland werkt 80 percent van alle werknemers in de privé-sector, tegenover 74 percent in Vlaanderen. In Vlaanderen werden in de periode 1993-1996 pakweg 60.000 jobs gecreëerd, waarvan dan nog meer dan de helft in de overheid. In Nederland ging het om 100.000 mensen op jaarbasis. Als we dit omrekenen naar voltijdse tewerkstelling, komen we voor Nederland uit op 70.000 mensen op jaarbasis, terwijl in Vlaanderen datzelfde cijfer pas wordt gehaald over de hele periode 1993-1996. Daar ligt het verschil.

We hebben een hoge tewerkstelling. Inderdaad, maar ga daar niet prat op. Dat betekent nog altijd niet dat dit een werkgelegenheidsbegroting is. Er is in deze begroting bijvoorbeeld geen enkele verschuiving naar investeringen. Nochtans moeten de investeringen de werkgelegenheid onderbouwen. Er gaat wel 800 miljoen frank naar schoolgebouwen, en er is in 315 miljoen frank voorzien voor de uitrusting van industriegebouwen.

Laat het ons eens hebben over een concreet project waarvan u zelf, in de septembeerklaring, zegt dat de Vlaamse regering het wil uitbouwen. De IJzeren Rijn is zo een voorbeeld. In de begroting is helemaal niets voor de IJzeren Rijn uitgetrokken. U zegt daar werk van te willen maken, maar nergens in de begroting is daarvoor een frank terug te vinden.

U besteedt 2 miljard frank aan onderzoek. Dat is positief. We juichen dat toe. Ik wil er wel op wijzen dat u dringend toe bent aan een evaluatie. Wat gebeurt er met dit geld ? U zou ervan verstedeld staan wat allemaal wordt onderzocht en wat de effecten daarvan zijn. Het terugverdieneffect is niet alleen gesitueerd bij de verlaging van de arbeidskosten. Ik raad u aan om de investeringen in onderzoek te controleren.

Er wordt wat afgepraat over de Septembeerklaring. Er wordt veel gesproken over werkgelegenheid. Eigenlijk is dit een rookgordijn. In Vlaanderen doet men alsof een werkgelegenheidsbeleid wordt gevoerd om te verdoezelen dat de CVP en de SP dat op federaal niet kunnen of willen.

Ik zal dat aantonen op het vlak van de loonkostenverlaging.

De CVP heeft vorige week, in een moment van wijsheid, gezegd dat ze voorstander is van algemene loonkostverlagende maatregelen. Mevrouw Smet heeft tien jaar lang geloofd in allerlei ingewikkelde maatregelen. De CVP vindt nu dat die niet werken. Men pleit nu voor eenvoudige, doorzichtige maatregelen. In uw Septembeerklaring, mijnheer de minister-president, stelt u Vlaminov voor. U ligt daarmee een ronde achter, u bent begonnen met Marivlam, toen hadden we Vlaminov en nu Vlaminovin. U moet uw Septembeerklaring aanpassen.

Minister-president Luc Van den Brande : Mijnheer De Gucht, enkel het gesproken woord telt. Indien u goed geluisterd had, zou u het woord Vlaminov niet gehoord hebben.

De heer Karel De Gucht : Ik neem aan dat het dan om een drukfout gaat.

De Gucht

In elk geval staat uw voorstel haaks op de federale CVP-ideeën. Men zoekt nu al twee jaar vruchteloos naar een manier om op Vlaams niveau aan loonkostenverlaging te doen. Marivlam stuitte op tegenstand bij de Walen, Vlaminov werd afgeschoten door de Raad van State. Wat er met Vlaminov zal gebeuren valt nog af te wachten, maar elk van deze plannen is ingewikkeld, niet algemeen en richt zich enkel naar de industrie, terwijl men juist in de dienstensector een grotere tewerkstelling verwacht. Dit voorstel voldoet met andere woorden aan alle criteria die de CVP nu ook als inefficiënt erkent.

Trouwens, nu is de hele CVP overtuigd van dit soort eenvoud, maar er zijn CVP'ers die dit al eerder doorhadden, zoals mevrouw Demeester. In haar beleidsbrief heeft ze het onder meer over de mogelijke aanwending van begrotingsoverschotten. Het is werkelijk een ontroerende passus. Ze schrijft: 'Daarom is het realistisch en passend in het globaal beleid van de Vlaamse regering dat ook de fiscale stimuli mee worden gehanteerd als beleidsinstrument. Zeker indien de verlagingen economische stimuli in zich dragen – bijvoorbeeld de verlaging van de kost op de arbeidsinkomens – is een dergelijke maatregel het overwegen waard. Ingewikkelde constructies moeten daarbij worden vermeden, zeker als ze ondoorzichtig zijn en verlopen via belastingcategorieën die niet onder de volle gewestbevoegdheid vallen. Eenvoudig en gericht op de arbeidskostenverlaging is een selectieve reductie van het tarief van de personenbelasting gericht op het deel arbeidsinkomen. Dat is eenvoudig controleerbaar, effectief en bovendien een volle Vlaamse bevoegdheid.'

Ik denk dat mevrouw Demeester nog altijd overtuigd is van dit idee. In het begeleidend document bij de Vlaamse begroting schrijft ze van pagina zeven tot en met negen een ontroerend verhaal over de noodzaak aan consumentenvertrouwen. Ik citeer haar: 'Het Belgische consumentenvertrouwen is inmiddels laag gebleven, niettegenstaande de lichte verbetering van de financiële situatie van de gezinnen. De bereidheid om belangrijke aankopen te doen bleef laag en ingevolge de Renaultcrisis zelfs historisch laag, hetgeen mede verklaart waarom de economische groei niet echt aanwakkerde. Maar het consumptiepotentieel is anderzijds duidelijk aanwezig. Het kan niet anders dan dat er na vijf jaar onderconsumptie ooit een zeker inhaaleffect moet plaatsvinden. Bovendien moet men op een zeker moment kunnen uitgaan van de beslissing tot overgang op de euro hetgeen positieve effecten zal ressorteren op de economie.'

In 1995 had mevrouw Demeester hier zelfs een middel voor, namelijk de Vlaamse belastingverlaging. Mevrouw Demeester, wij vinden dat u gelijk hebt, er moet een Vlaamse belastingverlaging komen.

Een dergelijke belastingverlaging zou het consumptiegedrag inderdaad ondersteunen, een versnellings-effect op de economische groei teweegbrengen en dus ook een positieve impact hebben op de tewerkstelling.

Hoe kan de maatregel die u nu voorstelt hier echter een positief effect op hebben? Alleen de bedrijven die onroerende voorheffing betalen, zullen daarvan kunnen genieten. Het gaat dus vooral om de industriële sector. In de dienstensector investeert men niet in gebouwen; men moet echter gebouwen bezitten om onroerende voorheffing te betalen. Men investeert daar eerder in mensen, in software, in marketing. U richt zich dus voornamelijk op de traditionele sectoren.

De Vlaamse sociale partners bevestigen dat trouwens. In een snelbericht van het VEV uit 19 december 1996 staat: 'De maatregel beperkt zich tot de be- en verwerkende nijverheid omdat daar de tewerkstelling het meest onder druk staat, heet het.' Bovendien is dit inderdaad, zoals de heer Bossuyt zegt, een marginale maatregel. Als men echter iets wil bereiken moet het significant zijn. Deze maatregel is marginaal omdat ze enkel voor bepaalde categorieën geldig is, omdat er weinig geld voor beschikbaar is – 1,5 miljard frank was de uiterste grens.

De Vlaamse regering geeft zelfs in het Vlaminov-document toe dat het om een marginale maatregel gaat.

In de memorie van toelichting bij het decreet doet ze een beroep op het systeem van de impliciete bevoegdheid. Dat is volgens de Vlaamse regering de reden waarom ze bevoegd is. Het hoort thuis bij de impliciete bevoegdheden, omdat – zegt de Vlaamse regering, de impact marginaal is.

Laten we ophouden met deze hypocrisie en doen alsof we op het Vlaamse niveau echte loonkostverlagnende maatregelen zouden kunnen nemen. Laten we integendeel maatregelen nemen die op een indirecte manier – namelijk door het aanzwengelen van de privé-consumptie, het versterken van het vertrouwen van de mensen – een werkgelegenheidseffect zullen hebben.

Men verdoezelt nu de inertie op het federale niveau. Op het niveau waar men de beslissingen zou moeten nemen, raken dezelfde partijen er niet uit.

De Gucht

De reden hiervoor is ten eerste van ideologische aard. Er zijn verschillen tussen en binnen de partijen, ook bij de CVP, mijnheer De Roo. Bij de voorstelling vorige week van het werkgelegenheidsplan was er na 24 uur geen financiering meer. Het partijbureau heeft dat van tafel geveegd omdat er duidelijke ideologische tegenstellingen waren over de wijze waarop dit plan zou moeten worden gefinancierd.

Bij de SP speelt zich hetzelfde af. In discussies met de heer Voorhamme is er een zekere openheid van geest om te praten over loonkostenverlaging. De heer Bonte heeft het aan de andere kant nog altijd over arbeidsherverdeling. Tussen de SP en de PS bestaan die verschillen ook. Federaal minister Di Rupo heeft volgens een krant aan het Planbureau gevraagd om uit te rekenen hoeveel het plan-Rocard zou kosten. Dit plan gaat over een 32-urenweek, lagere sociale bijdragen die later plotseling omhoog gaan. Men kwam tot de vaststelling dat elke werkplaats 750.000 frank kost. Hij durft de resultaten zelfs niet te laten zien aan de regering. Minister Di Rupo gelooft blijkbaar ook nog steeds in arbeidsherverdeling.

De heer Jef Smeets : We geloven daar ook nog in.

De heer Karel De Gucht : Dat bewijst mijn stelling. U bent trouwens niet alleen. Op bepaalde gebieden bent u een buitenbeentje maar op dit punt hebt u veel medestanders in uw beweging.

Het tweede element is communautair van aard. Op het ogenblik dat er een voorstel over loonkostenverlaging wordt geformuleerd, reageert minister Di Rupo met de opmerking : 'Dat kan niet, want dat bevoordeelt Vlaanderen.' Dat is natuurlijk volslagen onzin. Minister Di Rupo is blijkbaar nog steeds van mening dat Wallonië het beter zal hebben door de ontwikkelingen in Vlaanderen af te remmen. Het is blijkbaar nog steeds niet tot de top van de PS doorgedrongen dat het anders moet. Haar opvatting is er verantwoordelijk voor dat de federale regering de knoop van de loonkostenverlaging nog steeds niet heeft doorgehakt.

Ik wil u dus vragen ermee op te houden van op het regionale niveau te doen alsof omdat men op het federale niveau in de onmogelijkheid verkeert om te handelen. Die hypocrisie moet op twee vlakken worden stopgezet. Ten eerste : de CVP moet op het federale niveau de loonkostenverlaging doordrukken, zo niet moet ze erover zwijgen. Toon dat de CVP de grootste partij van het land is, dat ze op het federale niveau iets te zeggen heeft, en dat de partij niet de schotelvod van de PS is. Ten tweede : als u het op

Vlaams niveau met maatregelen ter verlaging van de loonkosten ernstig meent, dan moet u ervoor zorgen dat Vlaanderen in de toekomst – na het jaar 1999 – zo een beleid daadwerkelijk zal kunnen voeren. Na 1999 moeten we in Vlaanderen onze eigen weg kunnen bewandelen. We moeten dan beschikken over fiscale autonomie en kunnen dan solidariteit opbrengen die, voor mij, kan vertrekken van haar huidige niveau. Maar die solidariteit mag niet meer van die aard zijn dat ze onze ontwikkeling afremt, en onszelf tot de lijfeigene maakt van een minderheid in dit land. (*Applaus bij de VLD, het VB en de VU*)

De voorzitter : De heer Swennen heeft het woord.

De heer Guy Swennen (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister-president, geachte ministers en collega's, ik zou het hier kort willen hebben over het gelijkheidsbeleid, de zorgverzekering en de sociale uitsluiting.

De minister-president poneerde in zijn Septemberverklaring dat onze nieuwe minister van Brusselse Aangelegenheden en Gelijke Kansenbeleid, mevrouw Grouwels, over de kwaliteiten beschikt om te werken aan gelijke kansen voor iedereen. We houden eraan haar alle succes toe te wensen in de uitoefening van haar nieuwe functie.

In één adem wil ik namens de SP-fractie benadrukken dat het woordje -iedereen- voor ons van groot belang is. Het verontrust ons een beetje dat de summier passages in de Septemberverklaring over gelijkheidsbeleid zich beperken tot het domein van de gelijke kansen tussen mannen en vrouwen. En het is precies op dat terrein dat het gelijkheidsbeleid van minister Van Asbroeck innoverend is geweest. Naast de voortgezette strijd tegen de discriminatie en achterstelling van vrouwen in onze samenleving, is het haar verdienste dat ze ook oog had voor drie minderheidsgroepen : gehandicapten, migranten en homoseksuelen.

Voor haar beleid omtrent laatstgenoemde minderheidsgroep was fundamenteel nieuw. Voor het eerst werd er wetenschappelijk onderzoek verricht naar de maatschappelijke positie van deze minderheidsgroep. Met beperkte middelen is ze erin geslaagd belangrijke signalen uit te zenden naar de buitenwereld. Als eerste minister in die functie heeft ze ook gewezen op de institutionele discriminaties waarvan deze groep het slachtoffer is. Voor het eerst stelde een minister dat homo's en lesbiennes volwaardige burgers zijn, waarvan men de eigenheid erkent.

Twee jaar is een korte periode om uit het niets een begin van beleid uit te bouwen. Toch is in die tijds-

Swennen

spanne een eigentijds gelijkekansenbeleid gecreëerd dat verder durft te kijken dan de problematiek van de gelijkberechtiging van mannen en vrouwen. Toevallig hoorde ik gisteren het interview met minister Grouwels in het BRTN-radioprogramma 'Voor de dag'. Ik kan me niet van de indruk ontdoen dat ze daarbij nogal sterk de nadruk legde op de klassieke benadering van het gelijkekansenbeleid. In de Septemberverklaring van de minister-president wordt zelfs met geen woord gerept over de inhoudelijke innovatie van dat gelijkekansenbeleid. Hopelijk hoeven we niet te besluiten dat de klok zal worden teruggedraaid. Onze waakzaamheid is in elk geval geactiveerd.

Een andere bezorgdheid betreft de grote groep ouderen die omwille van de kosten van de rust- of verzorgingstehuizen in financiële moeilijkheden raken. Het verheugt ons dan ook dat de minister-president heeft gezegd dat er werk kan worden gemaakt van een ouderenzorgverzekering. Hij heeft daarbij benadrukt dat geen sociale drempel de toegang tot dit stelsel mag belemmeren, en dat het moet steunen op een solidariteitsmechanisme. Als lid van de SP-Domino-groep heb ik vijf jaar geleden, in tempore non suspecto, mee de idee van deze ouderenzorgverzekering gelanceerd. Over de verbetering van de situatie van de zorgbehoevende ouderen in het algemeen en de zorgverzekering in het bijzonder, wil ik namens de SP-fractie drie punten benadrukken.

Ten eerste moet het ons basisdoel zijn de financiële last van de zorgbehoevende ouderen zelf te verlichten. Zij horen in dit verhaal de begunstigden te zijn. De invoering van een zorgverzekering mag dus in geen enkel geval neerkomen op het verschuiven van kosten van de ene begrotingspost naar de andere. Ten tweede moet het aanbod aan thuiszorgdiensten verder worden uitgebouwd, zodat elke oudere in zijn eigen woning de verzorging kan krijgen die nodig is. In de ouderenvoorzieningen, en in het bijzonder in de rusthuizen, moeten de kwaliteitszorg en de rechten van de cliënt worden versterkt.

Tot slot mag het geen systeem worden dat de kleine-inkomsttrekkers uitsluit. Dit gevaar is reëel bij privé-verzekeringen die hoge premies aanrekenen. Om dit te voorkomen, moeten we ervoor zorgen dat iedereen meedoet in één identiek stelsel, dat verplicht en solidair moet zijn. Ik weet dat twee Vlaamse ministers ideeën en modellen hebben gelanceerd over die zogenaamde ouderenzorgverzekering. Het ideeëngoed terzake van minister Demeester stemt niet overeen met het onze. We menen immers dat het neerkomt op een vrijwilligerssysteem, een zogenaamd systeem van gesubsidieerde vrijheid. Dit zou

leiden tot een situatie waarbij enkel zij die het financieel aankunnen, zich een zorgverzekering gaan aanschaffen.

Ik wil hierbij de minister-president citeren uit zijn Septemberverklaring van maandag jongstleden : 'Vlaanderen mag geen gespleten samenleving worden'. Dit zinnetje deed mij denken aan het betoog van professor Jan Vranken op 26 maart van dit jaar in de commissie ad hoc over armoede en sociale uitsluiting. Hij waarschuwde ons voor het feit dat naast de zichtbare armoede, die 5 percent van de Vlaamse bevolking treft, een groot aantal gezinnen op de rand van de bestaansonzekerheid balanceert. De toekomstperspectieven van deze gezinnen vormen de keerzijde van het voorgestelde Vlaamse succesverhaal. Achter het zinnetje van de minister-president schuilt een werkelijkheid van sociale tweedeling in dit land. Aan de ene kant vinden we de gezinnen van hogergeschoolde tweeverdieners. Aan de andere kant treffen we de ééninkomensgezinnen aan met ouders die minder lang school gelopen hebben, zodat ze op de oververzadigde arbeidsmarkt in de hoek worden gedrukt. Collega's, ik wil niet vooruitlopen op het themadebat over armoede en sociale uitsluiting dat waarschijnlijk in november of misschien in december in dit Vlaams Parlement zal plaatsvinden. Ik ben van oordeel dat we er in dit debat niet zullen onderuit kunnen dat een volwaardige job voor de zwaksten het belangrijkste middel is om aan de sociale uitsluiting te ontsnappen.

Het doet goed te horen dat de Vlaamse regering de werkgelegenheid als prioriteit naar voren schuift. Er is namelijk 20 miljard frank extra ter beschikking gesteld voor een sociaal akkoord dat over een periode van drie jaar loopt. We vinden het absoluut noodzakelijk dat een aanzienlijk deel hiervan wordt besteed aan de allerzwaksten op de arbeidsmarkt. Het is algemeen bekend dat de bestaande banenplannen deze meest precaire groep voor een groot stuk in de kou hebben laten staan. We zijn van oordeel dat de Vlaamse regering er met een deel van die 20 miljard frank voor kan zorgen dat de keerzijde van de mooie Vlaamse medaille toonbaar blijft en een beter perspectief krijgt. (*Applaus bij de SP en de CVP*)

De voorzitter : De heer Bogaert heeft het woord.

De heer Jean-Marie Bogaert (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister-president, dames en heren ministers, collega's, ik had me graag tot minister-president Van den Brande gericht. Maar hij heeft waarschijnlijk de slechte raad van de laatste spreker van deze voormiddag, die hem welterusten heeft gewenst, al te letterlijk genomen.

Bogaert

Mijnheer Bossuyt, ik had de minister-president letterlijk en figuurlijk willen oproepen om wakker te worden, om zijn ogen te openen voor de werkelijkheid, om rekening te houden met en conclusies te trekken uit de vaststelling dat deze regering op geen enkel vlak nog het vertrouwen krijgt. Ze geniet het vertrouwen van de bevolking niet – maximaal 15 percent heeft nog vertrouwen in haar -, noch van de consument, blijkbaar ook niet van de media, zoals blijkt uit de beeldverslagen van de Septemberverklaring, en zelfs niet van de meerderheid in dit Vlaams Parlement zoals ik vanmorgen heb gehoord. Op geen enkel vlak krijgt de regering dus nog het vertrouwen.

Dat is volgens mij een essentieel verschil met de toestand in Nederland, als ik daarnaar mag verwijzen. Wat er vanmorgen en vanmiddag ook is gezegd over de vergelijking met Nederland, we doorstaan die helaas niet wat betreft de activiteitsgraad, want bij ons ligt die ruim 8 percent lager. De werkgelegenheidsgraad ligt bij ons 6 percent lager. Ook doen we het slechter op het vlak van de langdurige werkloosheid van personen die meer dan één jaar werkloos zijn – bij ons ligt die 12 percent hoger -, en van personen die langer dan twee jaar werkloos zijn – bij ons ligt die 6 percent hoger. Nochtans schrappen we langdurig werklozen snel uit de statistieken. Enkel voor het heel sterk opgepoetste cijfer van de werkloosheidsgraad kunnen we de vergelijking met Nederland overleven. En dan nog. In Nederland heeft men intussen wel begrepen dat de enige mogelijke oplossing erin bestaat een hogere activiteitsgraad tot beleidsdoelstelling te verheffen. Daarbij dient onder meer rekening gehouden met de bevolkingsvergrijzing, die daar niet anders is dan bij ons. De Septemberverklaring van onze regering schuift dat probleem van de ouderenzorgverzekering evenwel gewoon voor zich uit, ten minste tot de tweede helft van 1998. Natuurlijk pleit ik niet voor een blinde invoering van het Nederlands model. De armoedecijfers die we al dan niet toevallig vandaag in de krant konden lezen, zijn maatschappelijk schrijnend. Overigens zijn ze in Vlaanderen in verhouding niet eens zoveel beter. Hier doorstaan we de vergelijking met Nederland dus helaas wel, wat ons toch tot nadenken moet stemmen.

De voorzitter : De heer Decaluwé heeft het woord.

De heer Carl Decaluwé : Mijnheer de voorzitter, ik wil enige nuancering aanbrengen. De hele dag reeds heb ik cijfermatige vergelijkingen horen maken tussen Vlaanderen en Nederland. Dat bewijst dat men met cijfermateriaal in feite alles kan aantonen. Ik kan er ook nog een cijfer aan toevoegen : zo is bijvoor-

beeld de koopkracht in ons land 10 percent hoger dan in Nederland.

Mijnheer Bogaert, ik breng een belangrijke nuance aan in verband met de armoede. In onze regio bevindt de armoede zich in een dalende lijn. Die daling is nog te zwak, dat geef ik grif toe, maar vooral onder impuls van de bisschop van Breda werd erop gewezen dat de armoede in Nederland onder het paarse beleid in stijgende lijn gaat. Dat wordt uitvoerig beschreven in een artikel in de Financieel Economische Tijd. Deze nuance zou men eerlijkheidshalve toch moeten vermelden in plaats van zomaar te pleiten voor een Nederlands poldermodel. U hield weliswaar niet zo een pleidooi, mijnheer Bogaert, maar een aantal andere partijen deden dat deze voormiddag wel.

De heer Jean-Marie Bogaert : U geeft me op dit punt, en misschien zelfs ook voor de rest, blijkbaar volkomen gelijk, als ik erop wijs dat we om het even welk model niet blind mogen overnemen. Daar heb ik ook nooit voor gepleit. Wat me echter in de Septemberverklaring tegen de borst stuitte, was die hoerastemming, waarbij tot diegenen die zo graag naar Nederland verwijzen, werd geroepen hoeveel beter wij het toch wel deden dan die Nederlanders. Dat was de teneur van de Septemberverklaring.

Dames en heren, moeten we bijvoorbeeld trots zijn op de wijze waarop we in Vlaanderen omgaan met fraudedossiers ? Dan heb ik het nog niet eens over de al dan niet vermeende betrokkenheid van de Vlaamse socialisten bij dossiers als Agusta en Dassault. Maar ik heb het wel, mijnheer Decaluwé, over de weigering van de meerderheid in dit parlement, al dan niet op aangeven van de Vlaamse regering, om eigen Vlaamse fraudedossiers ernstig te onderzoeken. Meer bepaald denk ik aan de Boelwerf.

Nu u het toch over armoede hebt, zullen we in dat verband eens een ander cijfer belichten. Vandaag heeft men blijkbaar nog steeds geld genoeg om minstens één omstreden zaakvoerder 850.000 frank per maand te laten bijverdienen, nadat vele tientallen en zelfs honderden miljoenen franken verloren gingen in dubieuze facturen en vreemde praktijken. En dan druk ik me nog voorzichtig uit. Ik denk hierbij bijvoorbeeld ook aan de onrechtmatig toegekende subsidie van 800 miljoen frank aan de Beaulieugroep, waarvan de terugvordering reeds in de begroting van 1996 werd ingeschreven. De SERV stelt echter terecht vast dat er tot op vandaag van die terugvordering nog helemaal niets werd gerealiseerd.

Minister Luc Van den Bossche : Mijnheer Bogaert, mag ik u vragen om zo snel mogelijk uw kennis van

Van den Bossche

het recht wat bij te schaven ? Als er een vonnis is en er kantonnement is toegestaan met terzelfder tijd beroep, dan is het geld gekantonneerd. Wij kunnen daar dan verder niets aan doen. U zou er dus beter aan doen ervoor te zorgen dat u op de hoogte bent van de technische aspecten van de zaak vooraleer u met dergelijke stommiteiten op de proppen komt ! *(Applaus bij de CVP)*

De heer Jean-Marie Bogaert : Ik zie dat er slechts twee CVP-fractieleden applaudisseren. *(Opmerking van minister Luc Van den Bossche)*

Mijnheer de minister, ik wil wat graag de juridische discussie over de Boelwerf heropenen !

De heer Carl Decaluwé : Mijnheer Bogaert, wat heeft dat met de Septemberverklaring te maken ?

De heer Jean-Marie Bogaert : Mijnheer Decaluwé, dat heeft te maken met de manier waarop we als overheid omgaan met de bevolking. Het kan toch niet dat de verantwoordelijke ministers op 10 juni 1997 in dit parlement verklaringen afleggen en dat een aantal dagen later blijkt dat er van al die verklaringen niets klopt ! Dit heeft te maken met geloofwaardigheid en met het herstel van verloren gegaan vertrouwen.

Minister Luc Van den Bossche : Mijnheer Bogaert, ik heb u alleen onderbroken in verband met een praktisch-technische zaak. De verantwoordelijke minister heeft indertijd gedagvaard. Hij kreeg gelijk voor de rechtbank. Er werd een beroep gedaan op kantonnement. Dit is gebeurd. Wat zou er hier in godsnaam verkeerd zijn gegaan ? Welke kritiek kan hier nu op worden geleverd ? Antwoordt u eens op deze concrete technische vraag !

De heer Jean-Marie Bogaert : Mijnheer de minister, ik citeer uit het advies van de SERV. Net als ik, meent de SERV dat het niet kan dat we er niet in slagen om binnen deze termijn voor blijkbaar bewezen geachte fraude de nodige juridische stappen te zetten. Als het juridische kader ontbreekt, is dit ook de verantwoordelijkheid van de overheid. Het is hoe dan ook schrijnend dat zo een toestand al die jaren kunnen aanslepen.

Minister Luc Van den Bossche : Mijnheer Bogaert, dan moet u zich richten tot de verantwoordelijke overheid : justitie. Ik wil u wel het volgende zeggen. Als u ooit in eerste aanleg uwes inziens ten onrechte wordt veroordeeld en moet betalen, zou u het ook wel op prijs stellen dat u kunt kantonneren, zodat het geld niet verdwenen is als u eventueel gelijk krijgt in

beroep. Dit is een algemeen juridisch principe. U zou beter iets minder demagogisch optreden.

De heer Jean-Marie Bogaert : Ik ga door met mijn redenering. De minister-president verwijst naar de Vesoc-akkoorden van eind 1995. Toen reeds was er sprake van twee keer 3 miljard frank extra voor werkgelegenheid. In de praktijk stellen we echter het volgende vast. De Vesoc-akkoorden van 1994-1995 voorzagen in een bedrag van 8,5 miljard frank. Hiervan werd 1,7 miljard frank niet eens opgebruikt. Voor 1996-1997 is er weer sprake van 2,5 miljard frank plus een half miljard frank extra middelen per jaar. Het is toch niet moeilijk om te voorspellen dat ook nu weer een groot gedeelte van dit bedrag niet zal worden benut.

Met pijn in het hart verwijs ik naar de mislukking van Marivlam en de lijdensweg van Vlaminov. Het klopt wat de volksmond zegt : één frank kan inderdaad maar één keer worden uitgegeven. Blijkbaar kunnen een aantal miljarden wel meerdere keren begroot worden.

Trouwens, het hoerageroep over de zogenaamde 6,2 percent werkloosheid verdoezelt natuurlijk de harde werkelijkheid. Diegenen die gedwongen worden op hun vijftigste alle beroepsactiviteiten stop te zetten en in allerhande vormen van zogenaamd sociaal aanvaardbare of sociaal aanvaarde uitstapregelingen terecht komen, worden niet meegeteld. Officieel zijn dat geen werkzoekenden meer, maar het zijn wel nog altijd werklozen. Ik wil een uitzondering maken voor zij die zich in dergelijke omstandigheden goed voelen, want die zijn er ook. Maar toch gaat het nog steeds om een zeer grote groep mensen die hun job gewoon zijn kwijtgeraakt. Voor hen is er op de arbeidsmarkt in Vlaanderen geen plaats meer. Als we die categorie van werklozen erbij tellen, dan zitten we al snel boven de 9 percent. Dit staat mijlenver af van de vooropgestelde halvering van de werkloosheid tegen 2003.

Maar er is nog veel meer. Zelfs bij diegenen die wel werk hebben, is het vertrouwen in de toekomst zoek. Een op drie Vlamingen die momenteel werkt, vreest die job te verliezen binnen de vijf jaar. Niet alleen het vertrouwen in de toekomst is zoek, ook dat in de regering. Uit een opiniepeiling eerder dit jaar bleek dat de publieke opinie nu ook het vertrouwen in de Vlaamse overheid aan het verliezen is, voor het eerst sinds de Vlaamse regering als dusdanig functioneert. Trouwens, de regering geeft dat wantrouwen zelf toe. Dat is hier zojuist geciteerd.

Uit de grafiek van het consumentenvertrouwen in ons land, gevoegd bij het commentaar van de Vlaamse

Bogaert

begroting, blijkt dat wantrouwen helaas overduidelijk. Ten eerste is de financiële situatie van de gezinnen sinds het aantreden van deze regering er niet op verbeterd. Ten tweede heeft het consumentenvertrouwen sinds het aantreden van deze regering een historisch dieptepunt bereikt. Ten derde is de bereidheid van de bevolking om belangrijke aankopen te doen nog nooit zo laag geweest als onder deze regering.

Een bekwame regeringsploeg zou oog moeten hebben voor het groot gebrek aan vertrouwen en de diepe malaise bij de bevolking, in de plaats van voor zichzelf zeer dure tot ongehoorde voorzieningen, terugbetalingen van privé-kosten en dure uitstap- en pensioenregelingen voor te stellen. Hoe denkt in godsnaam een regering het vertrouwen bij de bevolking terug te winnen door dergelijke regelingen uit te werken, door fraudedossiers voor alle onderzoek te sluiten, door onderling tegenstrijdige verklaringen af te leggen, door de ogen te sluiten voor de werkelijkheid dat we in Vlaanderen nog altijd meer dan 250.000 werklozen tellen ?

De voorzitter : De heer Decaluwé heeft het woord.

De heer Carl Decaluwé : Uw toespraak ergert mij. U wijst onophoudelijk deze regering met de vinger. Toont u dan maar eens aan via een aantal studies of het nu die regering betreft of iets anders.

Ten tweede, u spreekt de hele tijd over het wantrouwen en de onduidelijkheid bij de bevolking. Gaat u maar door met dergelijk toespraken, die voortdurend federale en Vlaamse materies door elkaar haspelen en een aantal demagogische principes verkondigen, zoals minister Van den Bossche daarnet opmerkte. Het vertrouwen van de bevolking zal dan nog verder afnemen. U kunt beter naar de scholen gaan om daar de jongeren op een objectieve manier uit te leggen wat de mogelijkheden van Vlaanderen zijn. Met uw demagogische praat dient u niemand, zeker dit parlement niet. (*Applaus bij de CVP*)

De heer Jean-Marie Bogaert : Ik heb me op geen enkel moment op federaal terrein begeven. Kunt u concrete voorbeelden geven ?

De heer Carl Decaluwé : Heel het onderzoek, justitie, de IJzeren Rijn, enzovoort. De hele dag gaat het al over federale aangelegenheden.

De heer Jean-Marie Bogaert : Blijkbaar ergert u zich al de hele dag. Dit is in elk geval mijn eerste betoog en over de IJzeren Rijn heb ik met geen woord

gerept. Ik beperk me tot bevoegdheden die wel tot het domein van de Vlaamse regering behoren. De fraudedossiers zijn weliswaar in handen van het gerecht, maar daarom belangen ze ons niet minder aan ! Het gaat toch over Vlaams geld dat op een verdachte manier wordt doorgesluisd en over de rol van de GIMV daarin.

Voorts had ik het over de evolutie van de werkloosheid, wat hopelijk toch een Vlaamse aangelegenheid is. Als de trend zich daar doorzet, zal de werkloosheid niet worden gehalveerd, maar zullen we in het jaar 2003 geconfronteerd worden met niet minder dan 350.000 werklozen. De regering herhaalt nu al sinds 1995 dat ze het halveren van de werkloosheid als topprioriteit beschouwt. Dat wil zeggen dat er in de komende vijf jaren 250.000 nieuwe banen moeten worden geschapen. Ik vind het dus ongepast dat die regering nu triomfalistisch doet over de creatie van 20.000 banen per jaar. Tot vervelens toe moeten we die boodschap horen in September- en andere verklaringen, tot zelfs in betaalde televisiespotjes. Dat is misplaatst, aangezien die doelstelling ver verwijderd is van de norm die deze regering zichzelf bij haar aantreden had opgelegd.

De voorzitter : De heer De Roo heeft het woord.

De heer Johan De Roo : We mogen inderdaad niet aan zelfoverschatting en triomfalisme doen. Maar het is even verkeerd om er bij de jongeren voortdurend op te hameren dat de werkloosheid spectaculair zal toenemen. Dat is doemdenken van het ergste soort.

De heer Jean-Marie Bogaert : Ik heb gezegd dat we, als de trend van de voorbije jaren zich doorzet, over vijf jaar voor een hachelijke toestand zullen staan. Er moet dus een drastische koerswijziging gebeuren. De regering blijft koppig dezelfde koers varen, in de hoop een beter resultaat te bereiken. Dat lijkt wel op waanzin. Ik wil waarschuwen, omdat er veel te veel triomfalisme en tevredenheid doorklonk in de verklaring van de minister-president. Ik voorspel geen doemscenario en ik hoop er zeker niet op ; ik waarschuw alleen maar.

We hebben geen behoefte meer aan ronkende verklaringen van regeringsleden, we hebben behoefte aan concrete maatregelen. En daar, mijnheer de minister-president, zet u de slechte Belgische traditie voort. Toen we in mei aandrongen op concrete invulling van de maatregelen, zei u : wacht mijn Septemberverklaring maar af, dan zult u wel zien. In uw Septemberverklaring zegt u nu : wacht mijn komende gesprekken met een aantal sociale partners maar af, dan zult u wel zien welke concrete maatregelen wij zullen uitwerken.

Bogaert

Er is echter nood aan meer duurzame investeringen, aan een veel forser, gedurfd en vooral veel sneller investeringsbeleid. Denk maar aan het onderwijs waar investeringen in informatica nodig zijn, en niet met mondjesmaat, zoals u het in het vooruitzicht stelt.

We moeten ophouden misbruik te maken van het – gelukkig – groeiend milieubewustzijn om groepen en gezinnen hier steeds meer voor te laten betalen. We moeten, tot slot, vooral meer geld voorzien en het effectiever besteden aan een duurzaam beleid met een sterk economisch draagvlak. (*Applaus bij de VU*)

De voorzitter : De heer Malcorps heeft het woord.

De heer Johan Malcorps (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister-president, dames en heren ministers, collega's, de regering heeft heel wat lof geoogst met haar begroting in evenwicht. De perscommentatoren waren in de wolken, en ook hier zijn vanmorgen zelfs lovende woorden gevallen : Vlaanderen doet het zoveel beter.

Vorig jaar reeds hebben we naar aanleiding van de begrotingsbespreking vanuit onze groep duidelijk gesteld dat deze euforie voorbarig is en blijft, als over belangrijke uitgavenposten geen duidelijkheid wordt geschapen. Er zijn hier ook al lovende woorden gevallen over het belang van milieu en mobiliteitsbeleid. Ik heb zelfs begrepen, mijnheer Denys, dat ecologie één van de prioriteiten is voor de VLD. Alle fracties waren het erover eens dat er inzake mobiliteit één en ander moet gebeuren, dat er eventueel moet worden gedebatteerd, maar dat er in elk geval daden bij woorden moeten worden gevoegd.

Concreet op het vlak van milieu wil ik er toch nog eens aan herinneren, collega's, dat er vorig jaar in de begroting geen frank voorzien was voor de financiering van de extra milieu-maatregelen die waren voorgesteld in het milieubeleidsplan 1997-2001. Voor het eerste jaar van dit vijfjarenplan, het lopende jaar 1997, moeten we het rooien zonder bijkomende middelen. Dit is schandelijk op een moment dat we in Vlaanderen op budgettaire vlak blijkbaar goed boeren. Ik ging ervan uit dat dit euvel voor de begroting van 1998 ijlings zou worden verholpen. Ik kan nog begrijpen dat begin vorig jaar een meerkost van 4 à 5 miljard frank voor MINA-2 als een donderslag bij heldere budgettaire hemel de feestvreugde van mevrouw Demeester kwam verstoren en men om praktische redenen de financiering van MINA-2 uitstelde tot de begrotingsopmaak voor 1998. De minister van Leefmilieu had maar vlugger klare taal moeten spreken en niet na de goedkeuring van de begroting met een

verrassingspakketje komen aandraven. Daar kan ik nog begrip voor opbrengen.

Collega's, nu is er echter geen enkel excuus meer. MINA-2 kost minstens 4,3 miljard frank. De stuurgroep van topambtenaren van het milieubeleid die het plan opmaakte, heeft dit zelf uitgerekend. Ik verzin niets. Binnen de Vlaamse regering was op een bepaald ogenblik zelfs sprake van 5,5 miljard frank. Laten we uitgaan van het bedrag dat ook in de pers wordt genoemd, namelijk van 4 à 5 miljard frank. Deze middelen moeten worden gespreid over vier in plaats van vijf jaar, want we hebben al één jaar laten voorbijgaan. We hebben per jaar minstens 1 miljard frank nodig, bovenop de bestaande milieubegroting zoals bepaald in het decreet algemene bepalingen milieubeleid. Het was juist de bedoeling om inzake milieu en duurzame ontwikkeling een tandje bij te steken.

Ik ben erg benieuwd, collega's, om te vernemen of de regering voor 1998 wel aan MINA-2 heeft gedacht. Ik lees in de pers dat het geld dat men denkt uit te sparen op het MAP – circa 400 miljoen frank – zal worden geïnvesteerd in MINA-2. Dat is natuurlijk een goed begin, als dit tenminste niet betekent dat de financiering van MINA-2 afhankelijk wordt gemaakt van het optreden van een overschot op de MAP-rekening. Ik neem aan dat dat niet de bedoeling is. Het kan ook niet de bedoeling zijn dat het bij 400 miljoen frank blijft. In dat geval zou er in een slordige 60 percent minder voorzien zijn voor bijkomend milieubeleid dan de leidende milieuambtenaren voor absoluut noodzakelijk houden.

Ik herinner aan één van de vele resoluties die we hebben goedgekeurd, namelijk die over de financiering van het milieubeleid. Hierin hebben we met zijn allen bekrachtigd : 'In elk geval wordt in voldoende middelen voorzien voor de integrale uitvoering van alle bindend verklaarde acties en initiatieven van het door de Vlaamse regering goedgekeurde milieubeleidsplan 1997-2001.' De minister-president deelde ons mee dat de middelen voor het Minafonds vanuit de begroting algemene middelen verhoogd worden met 1 miljard frank. De helft daarvan is ter compensatie van minder inkomsten van milieuheffingen. Dit zou in overeenstemming zijn met de resolutie over de financiering van het milieubeleid waarin wordt aangedrongen op een bevrozing van de milieuheffingen.

Er rest nog 50 miljoen frank. Is dit geld ook beschikbaar voor de financiering van MINA-2 ? Ik zou hierover duidelijkheid wensen. Ik wil eraan herinneren dat we via een openbaar onderzoek de hele bevolking hebben geraadpleegd over het hele milieubeleidsplan. Een aantal mensen heeft alles op papier gezet.

Malcorps

Het parlement heeft recht op duidelijkheid. Men mag dit niet zomaar terloops vermelden. Men moet duidelijk zeggen in hoeveel geld wordt voorzien voor dit belangrijke milieubeleidsplan. Er moet een duidelijke meerjarenplanning zijn.

Hetzelfde geldt voor de financiering van het natuurbeleid. Als ik de pers mag geloven, zou hiervoor een extra inspanning worden geleverd. Ik hoor dat er sprake is van een verhoging met 1 miljard frank. Dit is ongeveer hetzelfde bedrag als de kostprijs van de tegemoetkomingen aan landbouwers in het MAP.

Er zullen bijkomende middelen nodig zijn om concreet uitvoering te geven aan het decreet natuurbehoud dat we binnenkort zullen goedkeuren in dit parlement, als het God en de Boerenbond behaagt. Het geheel van de uitgaven die nodig zijn voor een volwaardige uitvoering van het natuurdecreet, wordt geschat tussen de 2,5 en de 3 miljard frank. Slechts een klein deel van deze middelen was verrekend in MINA-2. Ook hier zitten we erg krap.

In geen geval – want dat zou wel erg cynisch zijn – mag men natuur- en milieu-uitgaven tegen elkaar uitspelen. Beiden zijn nodig en voor beiden zou de regering een duidelijke financiële planning moeten voorleggen.

Collega's, ik durf hier zo onbeschaamd voor de eigen milieu- en natuurwinkel te pleiten, omdat ik zoals de heer Geysels rotsvast geloof dat nu kiezen voor investeringen in milieu- en natuurbeleid in geen geval tegengesteld is aan een volwaardig werkgelegenheidsbeleid. Gelukkig staan we niet alleen met die overtuiging. We moeten radicaal de kaart durven trekken van de ecologische modernisering en – om het woord ook maar eens te gebruiken – van de ecologische innovatie. We moeten kiezen voor duurzame technologieën die ook arbeidsvriendelijk zijn, veeleer dan voor de technologieën die nu op een voetstuk worden geplaatst alhoewel ze in de uitstoot van arbeid resulteren.

Om dezelfde reden geloof ik dat een ambitieus investeringsprogramma in openbaar vervoer absoluut noodzakelijk is om tot een ecologische, maar vooral ook sociale trendbreuk te komen. De twee gaan trouwens samen. De heer Sauwens en ikzelf legden na het debat over het experiment in Hasselt een motie voor ter stemming van dit parlement. Daarin werd om een aanzienlijke verhoging van de middelen voor de mobiliteitsconvenants gevraagd. De bedoeling is de Hasseltse lijn door te trekken. Wat in Hasselt mogelijk bleek met eigen inspanningen, maar ook door een

krachtige injectie uit de gewestelijke pot, moet in heel Vlaanderen mogelijk worden. Ik heb het dan niet alleen over steden, maar ook over meer landelijke gebieden. De 200 miljoen frank extra waarin nu wordt voorzien, is uiteraard meegenomen, vooral omdat deze verhoging bovenop een al forse verhoging van het budget voor de mobiliteitsconvenants voor dit jaar komt. Toch is het nog geen reden voor euforie. De grote trendbreuk zullen we hiermee niet forceren.

Van het droombeeld van gratis openbaar vervoer in heel Vlaanderen zijn we allicht te ver verwijderd als we het over deze grootteorde van bedragen hebben. In feite is deze verhoging teleurstellend. Minister Baldewijns weet welke investeringsbedragen nodig zijn opdat De Lijn echt een alternatief zou kunnen bieden om de mobiliteitsknoop te ontwarren. Alleen al voor Antwerpen-stad en -rand spreken we dan al vlug over een bijkomende investeringsimpuls van zes miljard frank. Als we het over echte oplossingen willen hebben, dan moeten we over deze orde van bedragen durven spreken. 200 miljoen frank is dus mooi meegenomen, maar maakt nog geen ander beleid mogelijk.

Collega's, een Septemberverklaring is niet alleen een begrotingsverklaring. In de regeringsverklaring bij de start van het nieuwe parlementaire jaar verwachten we een overzicht van de hele beleidsplanning van de regering voor de komende maanden, dus ook van de initiatieven die misschien niet zoveel geld kosten, maar wel des te meer politieke durf.

De heer Geysels heeft reeds verwezen naar de talloze moties en resoluties die dit parlement pleegt goed te keuren, zonder dat er in feite iets mee gebeurt. Als flagrant voorbeeld – trouwens mijn stokpaardje – geef ik de ozonresolutie die we voor de zomer goedkeurden terwijl de regen hier op de koepel kletterde. Niemand kon toen vermoeden dat in augustus toch een hittegolf zou losbreken over Vlaanderen en de ozonwaarden weer onwaarschijnlijk hoge pieken zouden scoren. Deze zomer werden maar liefst 71 overschrijdingen van de veilige grens van 180 microgram ozon per kubieke meter opgemeten in België, waarvan 65 in de maand augustus en 50 in Vlaanderen.

De heer Geysels heeft ook reeds gewezen op de gevaren die dit inhoudt voor de volksgezondheid. Nochtans hadden we hier voor de vakantie een zeer duidelijk actie- en urgentieprogramma goedgekeurd. We hebben hier zelfs unaniem besloten om de bevolking duidelijk voor te lichten door middel van een luchtkwaliteitstelefoon. De mensen zouden worden gewaarschuwd als op drie plaatsen achtuurswaarden van 120 microgram per kubieke meter worden over-

Malcorps

schreden. Er werd besloten dat een aantal maatregelen op korte termijn zouden ingaan. Met name zouden er in overleg met de gemeenten bovenop de mobiliteitsconvenants bijkomende inspanningen komen om het autoverkeer te beperken. Verder ging het ook over maatregelen om de snelheid te beperken en bijkomende inspanningen van De Lijn en de NMBS. Ik zal het hier nu niet hebben over het ozonticket van de NMBS. Over de ronduit schamele actie van De Lijn zal ik minister Baldewijns later ondervragen.

We hebben ten slotte ook nog besloten dat er versneld een reeks maatregelen moest komen om de hoge achtergrondwaarden aan ozon op langere termijn tegen te gaan. De meeste van die maatregelen staan ook allemaal in MINA-2. Maar ook hier blijven we, zoals de milieubeweging in augustus betoogde, nog schandelijk in gebreke.

Collega's, ik weet eerlijk gezegd niet meer wat ik moet doen. Nieuwe resoluties of moties opstellen heeft duidelijk geen zin meer. Het enige wat ik nog zou kunnen verzinnen, is om de goedgekeurde resolutie om te zetten in een voorstel van decreet en het opnieuw voor te leggen aan dit parlement omdat het dan kracht van wet zou krijgen. Maar ook dan zouden wij nog afhankelijk zijn van dezelfde regering die verantwoordelijk is voor de uitvoering van dit decreet. Dit zou wellicht hetzelfde lamentabele gevolg hebben.

Ik had gehoopt dat in de Septemberverklaring ook aandacht zou worden besteed aan dit soort van brandend actuele kwesties. Voorlopig hebben we daar nog niet veel van gemerkt. In elk geval meen ik één ding met kracht te mogen eisen. We moeten zo snel mogelijk bij de bevoegde overheden – dus ook de Vlaamse – inzage krijgen in de effecten op de gezondheid en meer bepaald op de – het is een vies woord, maar ik gebruik het toch – oversterfte als gevolg van de hittegolf in combinatie met de aanhoudende ozonvervuiling tijdens de maand augustus. Normaal gezien laten de rapporten van het Instituut voor Hygiëne en Epidemiologie maanden op zich wachten, maar ik vind dat we nu zeer snel moeten weten wat de gevolgen waren van de situatie die we ook deze zomer hebben gekend. Hopelijk zal dan tot iedereen doordringen dat we het niet bij moties en resoluties mogen houden, maar dat er een programma moet worden uitgevoerd. (*Applaus bij AGALEV*)

De voorzitter : De heer Voorhamme heeft het woord.

De heer Robert Voorhamme (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, daar het nog maar vijf voor vijf is, neem ik graag nog even het woord.

Al meermaals werd gezegd dat het moment om een doorbraakbeleid te voeren inzake werkgelegenheid zelden zo gunstig was. De SP heeft reeds voor het reces duidelijk gemaakt dat we in dergelijke omstandigheden verwachten dat alle beschikbare middelen en ruimtes worden ingezet voor een werkgelegenheidsbeleid. We hebben ons daarvoor gebaseerd op een aantal resoluties van dit parlement, in het bijzonder op de resolutie inzake werkgelegenheid die op 30 april werd goedgekeurd en waarvoor alle democratische partijen hun stem hebben gegeven.

Deze resolutie is een van de motoren geweest die heeft geleid tot een klimaat van wat we een groeiende maatschappelijke consensus over werkgelegenheid kunnen noemen. De minister-president noemt dit ietwat prozaïsch een kantelmoment. Ik begrijp hem, want het zou noodlottig zijn dit moment niet te gebruiken voor werkgelegenheid. Uit de Septemberverklaring maak ik op dat de regering effectief alles in het werk wil stellen ten bate van de werkgelegenheid.

Tot mijn verbazing stel ik vandaag in het debat vast dat de VLD, die deze resolutie volledig onderschreef zodat we dachten dat alle democraten het eens waren om absolute voorrang te geven aan werkgelegenheid, plots het geweer voor de zoveelste keer van schouder verandert. Collega's, nu op de proppen komen met een eis voor afcentiemen bewijst dat voor de VLD de werkgelegenheidsdiscussie slechts een zijdelingse discussie is en dat het dikwijls over heel andere dingen gaat.

Onze fractieleider heeft reeds gezegd dat het uitgangspunt voor de regering werkgelegenheid is. We zullen moeten wachten op de verdere onderhandelingen in het kader van Vesoc om te weten hoe dit zich concreet zal vertalen. Toch wil ik nu al een viertal kanttekeningen maken bij die werkgelegenheidsbesprekingen.

Ten eerste is het verkeerd om ons blikveld te verenigen tot de zogenaamd bijkomende miljarden. In de komende drie jaar wordt 20 miljard frank vrijgemaakt voor werkgelegenheid. Dat klinkt goed. Het Vlaams beleid gaat natuurlijk over veel meer. Voor ons gaat het over de hele taart en niet enkel over het dotje slagroom erop.

De rest van de begroting is voor meer dan 70 percent een werkgelegenheidsbegroting, zegt men soms, maar dat vinden we geen goed argument. Ik treed de heer

Voorhamme

De Gucht daarin bij. Eigenlijk is dit geen juiste voorstelling van zaken. Het doel van de overheidstewerkstelling is niet de tewerkstelling op zich; de begroting moet in de eerste plaats de werkgelegenheid in onze samenleving bevorderen.

We zullen in de toekomst en ook voor de begroting 1998 nagaan wat het werkgelegenheidseffect is in heel de begroting. Als we op die manier ons blikveld verruimen, blijft er nog wel een en ander aan te merken. Het is onze wens dat de regering in de komende onderhandelingen daarmee rekening zou houden.

Is er ruimte voor lastenverlaging op de Vlaamse begroting? Dat is onze bevoegdheid niet. Meermaals stelden we uitdrukkelijk dat een arbeidsvriendelijke lastenverlaging onontbeerlijk is voor een werkgelegenheidsbeleid. We hebben dat ook zo vermeld in de resolutie. De discussie over de lastenverlaging in dit parlement en onze opstelling tegenover de lastenverlaging helpen een aantal grendels die op federaal niveau bestonden, opzijschuiven. Dat is de verdienste van de discussies in dit parlement. Een bijkomende lastenverlaging is in de eerste plaats een bevoegdheid van het federaal niveau. We stellen vast dat er op dat niveau heel wat beweging is. Laten we ons dus toespitsen op wat onze eigen bevoegdheden zijn.

Een werkgelegenheidsbeleid stopt niet met de lastenverlaging. De heer Vinck zegt dat ook in een interview. Veel offensieve beleidsterreinen inzake werkgelegenheid bevinden zich in onze handen. Ik heb uit de Septemberverklaring de indruk dat die beleidsruimte te weinig wordt benut. Het voorbeeld van de infrastructuur springt, het meest in het oog. Zoals de begroting nu voorligt, zou Vlaanderen in 1998 ongeveer 1700 miljoen frank minder investeren in verkeersinfrastructuur dan in 1997. Dat zijn absolute cijfers. De eenmalige 2 miljard frank, door de GIMV in 1997 toegekend, vallen weg. De 300 miljoen frank stijging op het budget zijn niet voldoende om dit te compenseren. Als u zo graag de vergelijking met Nederland maakt, weet dan dat we inzake investeringsvolume in verhouding ongeveer 20 miljard frank achterstand hebben.

Het terechte pleidooi van alle fracties voor een betere mobiliteitsbeheersing veronderstelt investeringen in elektronische mobiliteitsbeheersystemen, in openbaar vervoer en in de noodzakelijke wegenaansluitingen om die beheersing in de praktijk te brengen. Dat kan niet met deze begroting. Denken dat dit niets met werkgelegenheid te maken heeft, is kortzichtig. Kijk gewoon naar de prioriteiten van alle potentiële investeerders in onze regio. Mobiliteit staat bovenaan

de ranglijst. Meestal zetten ze hun huik naar de wind en vertrekken ze gemakkelijks halve naar andere regio's. Het is aangewezen om in het kader van het Vesoc-overleg hieraan bijzondere aandacht te besteden.

We besteden – gespreid over de hele zittingsperiode – 20 miljard frank aan innovatiebeleid en 20 miljard frank aan werkgelegenheid. In de plaats van dit 2-maal-20-miljard-beleid zouden we moeten overwegen in hoeverre we een 3-maal-20-miljard-beleid kunnen voeren en in welke mate we een inhaalbeweging kunnen maken voor openbare werken. Ik pleit hiermee niet voor betonproductie maar voor werkgelegenheid.

Ik wil een tweede kanttekening maken bij het gemeentevriendelijk beleid. De gemeente speelt een aanzienlijke rol als meest nabije overheid. In het kader van een doortastend werkgelegenheidsbeleid zouden we resoluut moeten opteren voor een werkgelegenheidspakt tussen de Vlaamse overheid en de Vlaamse gemeenten. Laten we niet vergeten dat werk, zoals de sociale partners en het armoedeverslag terecht aanvoeren, de belangrijkste sleutel is voor maatschappelijke integratie en tegen armoede en uitsluiting. Deze problemen situeren zich vooral in de gemeenten en steden. Voor ons moet voor het herinschakelingsbeleid een belangrijke rol worden toegemeten aan de gemeentelijke overheid. Ik zou graag zien dat men dit ook weet te vertalen via het Vesoc-overleg. De regering zal terzake trouwens zeer concrete voorstellen doen tijdens dat overleg. We moeten goed in het oog houden wat er op federaal niveau gebeurt. Ik denk aan de recente initiatieven van de minister van Arbeid in verband met een statuutswijziging van de PWA's. De Vlaamse overheid mag niet afwezig blijven in deze evolutie. Het gemeentelijk niveau is het aangewezen niveau om kort op de bal te spelen in deze problematiek.

Terecht wordt veel aandacht geschonken aan innovierend ondernemen en alles wat daarbij hoort. Dat is inderdaad cruciaal voor de werkgelegenheid maar we mogen de even cruciale rol van onze industrie niet uit het oog verliezen. We zeggen nogal gemakkelijk dat de toekomst in handen van de dienstverlenende sector ligt. Maar volgens mij blijft de industrie essentieel voor de werkgelegenheid, misschien niet zozeer in termen van kwantiteit maar wel als generator van toekomstgerichte werkgelegenheid in Vlaanderen. We mogen niet uit het oog verliezen dat in de industrie een bepaald type tewerkstelling bestaat. We zijn niet zomaar op enkele jaren tijd in staat die mensen om te scholen voor die dienstverlenende activiteiten. De talrijke arbeiders uit de industrie kan men niet onmiddellijk tewerkstellen achter een bureautje.

Voorhamme

Het is essentieel dat we wat dat betreft een strategisch beleid voeren. De heer De Roo en ikzelf hebben een ontwerp-resolutie ingediend in verband met de automobielsector. Voor de toekomst van de werkgelegenheid in Vlaanderen is dit een van de cruciale sectoren. Daar zullen we moeten bewijzen dat we in staat zijn onze werkgelegenheid te verankeren. We hopen dat de regering snel een antwoord zal kunnen formuleren over de voorstellen die we in onze resolutie hebben gedaan.

Ten slotte zou ik er inzake arbeidsherverdeling voor willen pleiten dat het beleid in Vlaanderen zich niet eenzijdig richt op de deeltijdse arbeid. Deeltijdse arbeid is een belangrijk aspect inzake herverdeling van het werk. In de Septemberverklaring wordt er echter nog alleen gesproken over dat soort arbeid. Ik hoop dat de regering me op dit punt zal kunnen geruststellen.

Ik ben ervan overtuigd dat in de toekomst meer plaats zal zijn voor een grotere zelfbeschikking inzake arbeidstijd en de koppeling hiervan aan maatschappelijk nut. Dit wordt het best verwezenlijkt door het optimaliseren van het recht op voltijdse en deeltijdse loopbaanonderbreking. Deze weg moet worden gevolgd in de volgende eeuw. Het zou een vergissing zijn mocht Vlaanderen vanuit de eigen bevoegdheid niet mee timmeren aan die weg. We beschikken hiervoor over instrumenten en we kunnen daarop inspelen vanuit de bevoegdheden die te maken hebben met de opvangsector – opvang van kinderen, van zieken, van ouderen enzovoort. Het toekomstbeeld dat hierdoor wordt geboden lijkt me aantrekkelijker dan voor te houden dat we allemaal deeltijds zullen moeten werken.

Daarom, mijnheer de minister-president, hoop ik dat als u de Vlamingen wenst te responsabiliseren, u met deze kanttekeningen rekening zult houden tijdens de besprekingen met de sociale partners. (*Applaus bij de SP, CVP en de VU*)

De voorzitter : Minister-president Van den Brande heeft het woord.

Minister-president Luc Van den Brande : Mijnheer de voorzitter, geachte collega's, ik wens iedereen te bedanken omdat men zich in de uiteenzettingen heeft gehouden aan de hoofdlijnen. Het ging dus niet over dé begroting, maar over de toestand van de deelstaat en de hoofdlijnen die we hebben getrokken om een begroting in te dienen voor 1998.

Ik dank alle fracties die vanuit hun benadering hebben aangegeven wat ze als prioritair beschouwen. Met een beetje goede wil kan men spreken van een gemeenschappelijke benadering en kan iedereen in meer of mindere mate de benadering van de Vlaamse regering volgen : er moet verantwoordelijkheid worden genomen door iedereen die daartoe de gelegenheid wordt geboden. Niet enkel de meerderheidsfracties hebben dat standpunt ingenomen. Ook een aantal oppositiefracties hebben dat hier verdedigd.

Ik wil vooreerst een bedenking kwijt. Sommigen hebben hier gesproken van enig triumfalisme in de Septemberverklaring. Ik kan hier echter alleen maar bevestigen dat het ons inziens niet slecht gaat met Vlaanderen. Nergens blijkt uit de tekst dat we van oordeel zijn dat we ons doel hebben bereikt, dat we de eindsprint achter de rug hebben en dat we zalig kunnen uitbollen. Tot ergernis van sommigen, die het moeilijk hebben om een aantal positieve aspecten onder ogen te zien, wil ik herhalen dat cijfergegevens en vergelijkingen onbetwistbaar aantonen dat onze deelstaat zijn plaats heeft verworven in een alsmaar complexere wereld, gedomineerd door mondialisering en regionalisering. Ik houd er niet van om te spreken over een postmoderne samenleving. Er ontwikkelt zich een kenniseconomie, waarbij het kennen essentieel zal zijn.

In alle uiteenzettingen heb ik een tweede gemeenschappelijk uitgangspunt teruggevonden. Het betreft de objectieve vaststelling dat we een kantelmoment meemaken. Alle fracties hebben deze term aanvaard. Ik ben ze daarvoor uiterst dankbaar want dit laat toe om de term nu gelegitimeerd – want gesteund door meerderheid en oppositie – te gebruiken. We hebben een kantelmoment bereikt.

Mijnheer Bogaert, ook u weet dat sommigen het moeilijk hebben om even een beetje gelukkig te zijn, om eens enkele positieve elementen in de ontwikkelingen te ontwaren. Desondanks wil ik me toch tot iedereen richten : ook tot mensen uit de oppositie, die een kritisch maar constructief betoog hebben gehouden.

Onze benadering is grotendeels gemeenschappelijk. We mogen niet te lichtvaardig met grote woorden zwaaien, maar we kunnen toch met enige gemoedsrust vaststellen dat voor het eerst in de geschiedenis een van de verantwoordelijke overheden een budgettair evenwicht zal verwezenlijken. Dat is de verdienste van velen. Ik wil de heer Sauwens zeggen dat ook hij en zijn fractie daartoe een bijdrage hebben geleverd. Hun bijdragen zijn een wezenlijk onderdeel van dat wordingsproces. Ik bedoel dat niet polemisch. Het is niet omdat we niet langer samen tot de meer-

Van den Brande

derheid behoren, dat ik dat zou mogen ontkennen. Tijdens de voorbije zittingsperiode is terzake aardig wat belangrijke vooruitgang geboekt.

Evenzeer wil ik zeggen dat de coalitie van christendemocraten en Vlaamse socialisten erin slaagt om in 1998 een begrotingsevenwicht tot stand te brengen zonder het kwalitatief hoogstaand beleid in gevaar te brengen. Het betreft geen eendimensionaal, rigide, onmenselijk beleid. Ik ben bijgevolg de meerderheidsfracties erg dankbaar want ze hebben, samen met de Vlaamse regering, de noodzakelijke voorwaarden geschapen om in de toekomst een nieuw, en zo mogelijk een beter, duurzaam beleid mogelijk te maken.

Onder meer uit VLD-hoek – door de heer Denys – zijn hier enkele kanttekeningen gemaakt. Hij heeft gezegd dat dit alles het resultaat is van een samenspel van diverse factoren. Wel, hij heeft gelijk. Dat valt niet te ontkennen.

Noch in de Septemberverklaring, noch in de voorlopige begrotingsnota hebben we beweerd dat we dit door een duurzaam orthodox beleid hebben bereikt. Het is er wel een onderdeel van. Met betrekking tot bijkomende middelen die we vanuit de gangbare mechanismen verkregen, kunnen we ook van een meevaller gewagen.

Gelukkig zijn we tijdig, namelijk in 1992-1993, met een budgettaire orthodoxie begonnen, op een ogenblik dat de financieringswet niet gunstig was voor Vlaanderen. In deze relatief korte periode zijn we erin geslaagd het tekort van 52 miljard frank te herleiden tot nul in 1998. Dat vereiste een gigantische inspanning die we tot een goed einde hebben gebracht.

De stijging van de fiscaliteit die zogenaamd 12 procent zou bedragen, moet ik tegenspreken. Het gaat immers om een gedeeltelijke verhoging van onder meer de waterheffingen, vooral tijdens de vorige zittingsperiode. In deze zittingsperiode is een vermindering van de successierechten ingevoerd, Vlaminova. Bovendien kan nog in een aantal andere toekomstige lastenverlagingen worden voorzien. Naar de lokale besturen werden geen nieuwe lasten doorgeschoven. Het gemeentefonds en het investeringsfonds stijgen sterker dan wat, inclusief, de inflatie mogelijk zou maken. Integendeel, door extra inspanningen voor onder meer rioleringen en het milieu en het stedelijk beleid, worden extra middelen doorgeschoven naar de gemeenten, vanuit een solidariteit met de gemeen-

ten en met een duurzame zekerheid als basis voor de toekomst.

De heer Karel De Gucht : U blijft er moeilijkheden mee hebben, het is niet Vlaminova maar Vlaminovin. U zou er de memorie van toelichting van uw decreet eens moeten op nalezen.

Minister-president Luc Van den Brande : U hebt me al hulde gebracht voor de neologismen die ik heb ingevoerd. Ik wens dit zo te houden.

De heer Karel De Gucht : Het is niet omdat u neologismen uitvindt dat u de bestaande woorden niet juist moet uitspreken.

Minister-president Luc Van den Brande : Ik ben u dankbaar voor de hulde die u mij brengt omwille van het dynamische, nieuwe en spraakmakende beleid dat ik uitbouw via een aantal nieuwe opvattingen.

Mijnheer Denys, u zegt dat u een alternatief hebt. Ik begin toch een beetje te twijfelen aan het wezenlijke karakter van uw alternatief. Ik vraag me af of u geen adept bent van de theorie of de praktijk van de omkering der dingen. Als we na discussie in het Vlaams Parlement tot bepaalde inzichten komen, dan volstaat het dat we genuanceerd, over de fracties heen, ook voorstander zijn van de arbeidskostenverlaging, opdat u deze weg zou verlaten om dan plots te zeggen dat een selectieve arbeidskostverlaging eigenlijk niet meer interessant is. Uw interventie, die waarschijnlijk vakantiegebonden is, deed me onvermijdelijk denken aan een van onze grote romanciers, die onder meer het werk 'De man die zijn haar kort liet knippen' schreef. Ik wil daarbij ook nog verwijzen naar een andere roman, namelijk 'De trein der traagheid'. We willen enige snelheid. Wat we zeker niet wensen, is dat onze gedachten zouden worden kortgeknipt. Ik pleit dan ook vanuit de meerderheid voor een zekere duurzaamheid en continuïteit in onze opvattingen.

U wenst een trendbreuk. Deze moet kaderen binnen de continuïteit van het beleid. De Vlaamse regering heeft een duidelijk standpunt ingenomen over één van de door u gewenste trendbreuken, namelijk een verlaging van de personenbelasting. Er is hierover geen nieuw standpunt. Mijnheer Denys, we zijn daar geen voorstander van omdat we geloven dat dit slechts een marginaal effect zou hebben en juist op dit ogenblik blijk zou geven van het niet voeren van een duurzaam werkgelegenheidsbeleid.

De Vlaamse christen-democraten en socialisten zijn absolute voorstanders van een ondersteuning van de ontwikkeling van de werkgelegenheid en de tewerk-

Van den Brande

stelling. We willen niet een voor sommigen voor de hand liggend klein cadeau geven van 1.000 of 3.000 frank per jaar. We willen dit investeren in de toekomst. Over dit punt kan er geen onduidelijkheid bestaan. We bevestigen het standpunt van de Vlaamse regering. Twee jaar geleden al zeiden we dat we in geen ruimte voorzagen voor de verlaging van de personenbelasting. Volgens ons is er echter wel meer dan genoeg ruimte om gedurende drie jaar samen met de sociale partners twintig miljard frank te besteden om een duurzaam werkgelegenheidsbeleid te voeren.

Mijnheer De Roo, u hebt een aantal positieve en hoopgevende elementen naar voren gebracht. De basis van uw uiteenzetting was dan ook dat de christen-democraten goede beleidsafspraken hebben gemaakt met de Vlaamse socialisten. We willen dit beleid in de toekomst onverkort blijven verderzetten.

Mijnheer de voorzitter, ik zou in extenso een vergelijking met Nederland kunnen maken, maar ik zal daarmee wachten tot we het hebben over de activiteitsgraad, het inkomen per hoofd en de groei. Een afleiding van de Vlaamse groei uit de Belgische groei zou aantonen dat de groei in Vlaanderen tijdens de voorbije periode groter was dan die in Nederland. We moeten dan ook voorzichtig zijn met vergelijkingen. We mogen de werkelijkheid geen tekort doen.

Mijnheer De Roo, naar analogie met de Septemberverklaring hebt u uitdrukkelijk de aandacht gevestigd op de werkgelegenheid. Dat hebben trouwens alle fracties in dit Vlaams Parlement gedaan. Ik ben er echter geen voorstander van om een beleid te wijzigen in de helft van de periode, als er resultaten zijn geboekt in de eerste periode.

Mijnheer Voorhamme, er zijn misschien enkele kanttekeningen gemaakt bij onze hoofdlijnen, maar als we er samen voor kiezen om de rol en de plaats van de sociale partners te onderkennen – en ik dank hiervoor alle fracties – kan niemand betwisten dat de politieke verantwoordelijkheid de voorrang moet krijgen. Als we resultaten willen boeken, hebben we er alle belang bij het sociale gegeven van consensus en discussie dat in Vlaanderen bijzonder levend is, niet opzij te zetten. Dat zou een grote vergissing zijn. Ik ben blij omdat vorige vrijdag verschillende sociale partners zich geëngageerd hebben om een akkoord te bereiken. Gisteren werd bevestigd dat we door de Septemberverklaring en de genomen opties samen belangrijke stappen kunnen zetten. Het is goed dat over alle fracties heen de rol en de plaats wordt onderkend van degenen die de sociale en economische verantwoordelijkheid dragen. Deze kans moeten

we benutten. Het is vanzelfsprekend de prioriteit van de politieke besluitvorming.

Op het vlak van de ruimtelijke ordening en mobiliteit moeten we inderdaad het beleid versterken. Ik zie wat minister Baldewijns de voorbije periode heeft verwezenlijkt en wat ook nu weer in de nieuwe voorstellen vervat ligt. Mijnheer de voorzitter, u en het Vlaams Parlement moeten beslissen of u een themadebat organiseert of voor een andere formule kiest. We houden ons daarvoor volledig ter beschikking.

In het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen hebben we een aantal prioriteiten vooropgesteld. Dan moeten we ook consequent zijn en die als een geheel bekijken. Over de ruimtelijke ordening kan er geen discussie bestaan. We willen de normen hoog houden. Ik heb niemand in dit halfroond horen pleiten om daar afbreuk aan te doen. Verder moeten we de legaliteit bewaken. Een overheid moet rechtszekerheid bieden en geen afbreuk doen aan de regels. Ook geloof ik dat we het allen erover eens zijn dat we de toepassing van de regelgeving zo efficiënt mogelijk moeten maken.

Inzake gemeentelijk beleid wil de Vlaamse regering prioritair doorwerken aan de belangrijke beslissingen die we op dit vlak al hebben genomen. Ik zal het initiatief nemen om met alle burgemeesters van Vlaanderen een bijeenkomst te organiseren. Hier zullen we niet alleen met elkaar van gedachten kunnen wisselen, maar ook voorstellen doen over de verhouding tussen de gemeenten en de Vlaamse overheid. Die moeten tot doel hebben het vertrouwen tussen de beleidsmakers van het lokale en van het deelstaatniveau te versterken. Dit zal grondig worden voorbereid door een bijzondere ministerraad. Hiertoe zal ik het initiatief nemen. Mijnheer de voorzitter, in uw andere hoedanigheid bent u uitgenodigd op deze rechtstreekse gedachteswisseling.

Mijnheer Dewinter, op uw opmerkingen kan ik heel kort antwoorden. Ik heb het gevoel dat u altijd hetzelfde plaatje afspeelt.

De voorzitter : De heer Vermeiren heeft het woord.

De heer Francis Vermeiren : Mijnheer de minister-president, u maakt gewag van een nieuwe vergadering. Maar we hebben er juist één achter de rug. Die paste in het kader dat u hebt geschetst, bijvoorbeeld dat van de CBO. De minister van Binnenlandse Aangelegenheden had hiertoe het initiatief genomen en had een onderhoud met de burgemeesters. Bedoelt u nu dat het huiswerk moet worden overgemaakt ?

Minister-president Luc Van den Brande : Neen, de Vlaamse regering bouwt uiteraard verder op het initiatief van minister Peeters. Ze doet dat met het oog op een bijzondere en samenhangende politiek tegenover de gemeenten. Mijnheer Vermeiren, we moeten duidelijk maken dat we die rechtstreekse band, dat rechtstreeks vertrouwen tussen gemeenten en Vlaamse overheid, gestalte willen geven.

Er zijn nog een aantal andere prioriteiten : het energiebeleid, en wat moet gebeuren met de dienstverlening. We hebben daarover onze uitgangspunten gegeven.

De voorzitter : De heer De Gucht heeft het woord.

De heer Karel De Gucht : Mijnheer de minister-president, volstaat het dan niet dat minister Peeters zegt dat dit vertrouwen bestaat ? Moet u dat dan herhalen ?

Minister-president Luc Van den Brande : Mijnheer de Gucht, u bent uiteraard bezorgd over de gemeenten. Het komt u goed uit om de secundaire aspecten te belichten. Essentieel voor de Vlaamse regering is echter om rechtstreeks, met het volle gewicht en goed voorbereid, op alle vlakken aan te geven dat de gemeenten onze prioritaire partners zijn.

De heer Karel De Gucht : En dat is alleen mogelijk als u dat in hoogsteigen persoon doet ?

Minister-president Luc Van den Brande : We zullen op die manier aangeven dat we niet alleen langs tussenschakels werken.

De heer Karel De Gucht : Is minister Peeters een tussenschakel ?

Minister-president Luc Van den Brande : De heer Sauwens vestigde voornamelijk de aandacht op onze vermeende desinvestering van dit ogenblik. We hebben tijdens deze en de vorige zittingsperiode echter substantiële middelen van de begroting van Economie overgedragen naar Infrastructuur. Voor de haveninfrastructuur hebben we bijvoorbeeld belangrijke beslissingen genomen. Herinner u het historische dossier van de Westerscheldeverdieping, waarvoor we budgettaire middelen hebben gereserveerd. Herinner u de beslissingen over het Verrebroekdok en over grote infrastructuurwerken, die weliswaar op een selectieve manier zullen worden verricht.

Ik hoor nogal vaak de kritiek dat het te lang duurt om van elders in het land naar Brussel te komen. Wat moet dit bewijzen ? Toch niet dat er geen infrastructuurbeleid wordt gevoerd ? Integendeel, veel

gemeenten vragen mij om in een iets trager tempo te werken. Op grote assen – maar ook op veel andere plaatsen – is er immers een versnelling van belangrijke infrastructuurwerken.

U moet zelf maar kijken naar het verschil tussen de huidige situatie en die van tien jaar geleden. U moet zelf maar de vernieuwing van een aantal stedelijke kernen beoordelen. U zult ook moeten toegeven dat een aantal dorpskernen en gemeentelijke kernen werden verfraaid en/of ontlast.

Dit alles neemt niet weg dat we nog steeds grote inspanningen moeten leveren op het gebied van infrastructuur. Ook het werkgelegenheidsaspect mogen we hier niet uit het oog verliezen, bijvoorbeeld wanneer het gaat over monumentenzorg of andere werkzaamheden. Hier kunnen we een koppeling maken naar de tewerkstelling van de groep mensen die anders uit de boot dreigen te vallen.

Mijnheer Sauwens, u hebt zelf aan deze inspanningen meegewerkt. Drie jaar na elkaar hebben we 3 miljard frank overgebracht van de begroting voor Economie naar de begroting voor Infrastructuur. Dit heeft ervoor gezorgd dat een aantal hoofdassen en bijkomende assen opnieuw worden onderhouden.

U zult mij in elk geval niet horen zeggen dat we ten minste deze investeringsinspanning niet moeten aanhouden. Integendeel, we moeten deze inspanning trachten te versterken. Daartoe moet wellicht een coördinatie tot stand worden gebracht om deze werken uit te voeren.

Ons infrastructuur- en investeringsbeleid voor de zeehavens en voor de andere havens kan de vergelijking met dat van de federale overheid met glans doorstaan. Die laatste heeft tussen 1980 en 1989 gezorgd voor een desinvestering van 25 percent. Geleidelijk aan zijn we opnieuw op het noodzakelijke tempo gekomen. Dit moet inderdaad een belangrijk aandachtspunt blijven.

De voorzitter : De heer Sauwens heeft het woord.

De heer Johan Sauwens : Mijnheer de minister-president, ik wil toch verwijzen naar het feit dat ondanks de relatieve inspanningen die sinds 1990 gebeuren, we nog steeds bijzonder weinig investeren in overheidsinfrastructuur. Dit omvat niet alleen het wegenbeleid, het omvat onder andere ook de monumentenzorg. Om de enorme achterstand weg te werken moet 3,5 miljard frank per jaar worden gegenereerd. Er is ook het dossier van de schoolgebouwen. In dit begrotingsvoorstel staat een voorstel van 800 miljoen frank. Mijns inziens zou dit ongeveer het dubbele moeten

Sauwens

zijn. Voorts is er de schande van het openbaar vervoer. We moeten ons nog steeds behelpen met tweedehandse voertuigen die in Duitsland werden afgeschreven.

Ik geef de cijfers in vergelijking met onze buurlanden. Wij besteden anderhalf percent van ons bruto binnenlands product aan overheidsinvesteringen. In West-Duitsland bedraagt dit cijfer 2,1 percent. In Nederland gaat het om 2,8 percent. In Frankrijk, ten slotte, gaat het zelfs om 3,4 percent. Indien men niet tijdig onderhoudt, vindt er een versnelde degradatie plaats. Het is dus een daad van goed beheer dat we onze engagementen terzake nakomen.

Mevrouw de minister, we zullen tijdens de komende weken de begroting bespreken. In 1994 heeft minister Kelchtermans voor het Vlaams Infrastructuurplan gezorgd. Vanuit een duidelijk strategische visie met een minimumprogramma is men tot een meer ambitieus programma gekomen. De ambitie was duidelijk om de positie van Vlaanderen als distributieregio in deze hoek van Europa veilig te stellen. Nu blijkt dus dat de normen die Vlaanderen zichzelf stelde, niet worden gehaald. We zitten onder het minimum. Op dit ogenblik is de groei van de heel kleine nominale cijfers, de groei van investeringsbudgetten, nauwelijks voldoende om op het bijzonder lage niveau van 1990-1991 te blijven.

Minister-president Luc Van den Brande : Voorzitter, dit debat is maar een onderdeel van de totale behandeling van de begroting. Nu geven we in enkele hoofdlijnen onze plannen voor de tweede helft van de regeertermijn. Natuurlijk moeten we onze basisinfrastructuur niet enkel op peil houden, maar ook verbeteren.

Mijnheer Sauwens, u zal me niet tegenspreken als ik zeg dat de infrastructuur een basis is. Het is echter niet langer voldoende om deze infrastructuur alleen als troef te nemen. We wensen Vlaanderen uitdrukkelijk uit te bouwen, niet alleen als een distributiecentrum, maar tevens als een logistiek centrum van Europa. Daarvoor zijn belangrijke investeringen nodig. Die investeringen zijn onder meer al in aanzet gebeurd voor telecommunicatie, zoals Telenet, en telematica. De synergie van al deze zaken zou bijkomende activiteit kunnen creëren. Daarbij is natuurlijk de betonnen basisinfrastructuur belangrijk. Alles wat te maken heeft met de logistieke versterking van de deelstaat is echter even belangrijk voor de toekomst.

De voorzitter : De heer Denys heeft het woord.

De heer André Denys : Mijnheer de voorzitter, dit debat heeft alleen maar zin als de minister-president in zijn antwoord ook rekening houdt met de suggesties die door het parlement worden gedaan. Een zeer grote meerderheid van de fracties heeft hier gepleit voor grotere inspanningen voor de infrastructuur binnen de begroting. Ik heb dit gehoord van de VU, de CVP, de SP en de VLD. Mijnheer de minister-president, zult u daar rekening mee houden ? Is de begroting nog in die zin aanpasbaar ?

Minister-president Luc Van den Brande : Collega's, laten we de dingen klaar zeggen. Mijnheer Denys, u kent mijn standpunt hierover. Bij andere gelegenheden heb ik al gezegd dat het een belangrijke vergissing zou zijn te geloven dat de democratie hier in dit parlement in 1997 wordt uitgevonden. We hebben er alle belang bij vast te houden aan een juiste taakafbakening tussen de regering en het parlement. De regering steunt op het vertrouwen van de meerderheid, dus moeten de oriëntaties van die meerderheid richtinggevend zijn voor de regering. Dat wil niet zeggen dat een resolutie of motie van het parlement geen richting kan geven aan de doelstellingen of het beleid van de regering. Vertrouwen is een totale houding, een cultuur. Als de oppositie het voordeel van de vrijheid geniet, impliceert dat ook een gebrek aan engagement. Daarmee bedoel ik dat uw signaal nog sterker zou zijn wanneer u het vertrouwen zou geven aan de Vlaamse regering. (*Rumoer*)

Voorzitter, collega's, ik wil nader ingaan op een aantal bedenkingen die de heer Geysels heeft gemaakt. Met zijn uitgangspunten kunnen we het grotendeels eens zijn. Er is een te groot verschil tussen het groeiende spaarvermogen en het arbeidsinkomen. We moeten een reeks nieuwe mogelijkheden openen om de middelen die worden vergaard economisch en maatschappelijk in te zetten. Er is ook de ongelijkheid tussen noord en zuid, die zeker niet vermindert. Onze uitgangspunten lopen dus grotendeels parallel, maar zoals minister Demeester daarstraks zei, liggen de meningsverschillen eerder op het vlak van de keuzes die men maakt.

De voorzitter : De heer Voorhamme heeft het woord.

De heer Robert Voorhamme : Er staat nog een overleg met de sociale partners op het getouw. Dat zal gaan over een meerjarenprogramma waaraan een belangrijke som geld zal worden besteed. Ik vermoed dat, behalve voor dit programma, de begroting grotendeels vastligt. Er komt dus een probleem van timing : het sociaal overleg en de begrotingsbespreking in het parlement zullen voor een groot stuk gelijklopen. Het is dus zeker niet misplaatst als dit parlement, ter gelegenheid van het debat over de

Voorhamme

Septemberverklaring, de boodschap meegeeft dat er een grote meerderheid bestaat die meer inspanningen wenst voor bepaalde openbare werken. Daarmee bedoel ik niet het ongebreidelde betongieten, maar het beheersen van het mobiliteitsprobleem. We steunen de vraag om hierover een themadebat te voeren, maar dat alleen volstaat niet. Heeft de regering deze boodschap begrepen en is ze bereid die boodschap mee te nemen naar de onderhandelingstafel met de sociale partners ? Dat is ook een kwestie van vertrouwen.

Minister-president Luc Van den Brande : Het spreekt vanzelf dat aan de democratische prioriteit van parlement en regering niet kan worden getornd. Zij moeten de oriëntaties vastleggen en de beslissingen nemen. Aan de andere kant erkennen we het grote belang van de economisch en sociaal verantwoordelijken in Vlaanderen : het is onontbeerlijk dat zij mee hun schouders zetten onder onze opdracht om banen te creëren.

In de Septemberverklaring staat dat de regering een geheel van evenwichtige voorstellen zal doen. Mijn kritiek op het federale niveau was en is precies dat te veel maatregelen werden getroffen die niet doorwegen. Ik pleit dus voor minder maatregelen van meer gewicht.

Er werd vanmiddag gediscussieerd over de termen werkgelegenheid en tewerkstelling. Werkgelegenheid heeft te maken met de werking van de markt en het privé-initiatief, terwijl parlement en regering zich met tewerkstelling moeten bezighouden. Zij moeten nagaan wat de behoeften in de samenleving zijn. Nu al gaat 71 percent van de Vlaamse begroting rechtstreeks of onrechtstreeks naar tewerkstelling. Toch blijven nog een aantal behoeften oningevuld, dat bleek vandaag uit interventies van zowat alle fracties. Daarom moeten we met de sociale partners rond de tafel gaan zitten om die behoeften te detecteren. Dikwijls zijn die behoeften een gevolg van de demografische evolutie, denken we maar aan de ouderenzorg. Je kunt natuurlijk wat mensen aan het werk zetten in pompstations, maar is het voor de gemeenschappen niet veel zinvoller om de vrijgemaakte budgettaire middelen aan te wenden voor banencreatie in de zorgsector ? Daar zijn de behoeften het grootst, daar is omkadering het dringendst nodig. Een tweerichtingsverkeer bij de afstemming van het tewerkstellingsbeleid zou van een meer overwogen en verstandiger beleid getuigen. Het regionale werkgelegenheidsbeleid zou niet langer gewoon worden afgestemd op het federale, maar er zou ook respect worden opgebracht voor onze bevoegdheden. Zo zou

ieder zijn verantwoordelijkheid opnemen en konden we samen de prioriteiten vastleggen.

Dit proces van onderhandelingen en gesprekken met de sociale partners is natuurlijk niet neutraal. We hebben in de Septemberverklaring gezegd dat we op het vlak van de social profit en van de versterking van onze ondernemingen een aantal maatregelen zullen nemen. Ik vind het dan ook erg onverstandig om vandaag nee te zeggen. Laten we open onderhandelen met de sociale partners en een nieuwe stap zetten in het Vlaams sociaal overleg. Zo kunnen we komen tot een eigen Vlaams sociaal akkoord, waarbij de partners engagementen aangaan tegenover elkaar. Op deze engagementen kunnen wij dan bijkomende middelen enten. Rekening houdend met de resolutie die in dit parlement tot stand kwam op 29 april en met een aantal evoluties, kan dit een goede basis vormen. We moeten de dingen klaar zeggen.

Mijnheer de voorzitter, ik zal dit punt afronden. De arbeidskostenverlaging blijft een belangrijk probleem. Als de federale regering morgen over de mogelijkheid beschikt om op dit vlak belangrijke stappen te zetten, dan is het niet per se nuttig om op twee vlakken hetzelfde werk te doen. Ik benadruk dat de arbeidskostenverlaging voor de Vlaamse economie en voor onze ondernemingen hoognodig is. Het is niet alleen een noodzaak, het is bovendien een legitieme vraag. Ik wil in de toekomst vermijden dat de laagste versnelling richtinggevend is voor wat we in Vlaanderen moeten doen. Als we een aantal prioriteiten willen waarmaken, dan is het van groot belang het economisch weefsel te kunnen versterken en bijkomende jobs in Vlaanderen tot stand te brengen. Mijnheer de voorzitter, collega's, deze keuze moeten we maken en daar moeten we hard voor opkomen.

De voorzitter : De heer De Gucht heeft het woord.

De heer Karel De Gucht : Mijnheer de minister-president, ik zou willen terugkomen op wat u daarjuist hebt gezegd over de verdeling van de verantwoordelijkheid tussen de regering en het parlement. Ik heb de indruk dat u dat toch een beetje verkeerd bekijkt. U hebt een ongelooflijke bocht genomen en u kantelde naar vele richtingen.

Naar mijn bescheiden mening is het nog altijd zo dat een begroting eigenlijk wordt goedgekeurd door het parlement, tenzij we in 1997 een nieuwe democratie zouden uitvinden. Als er over alle fracties heen een consensus bestaat dat men meer moet doen voor infrastructuur, dan moet u daar geen grote bocht rond nemen en zeggen dat elk zijn verantwoordelijkheid heeft. Als vanuit het parlement op uw begroting een amendement komt om een bepaalde uitgave voor

De Gucht

infrastructuur in te schrijven nadat dat werd goedgekeurd, dan hebt u de democratische plicht om dit uit te voeren.

Ik heb nog een opmerking over de begroting en de Septemберverklaring. U spreekt altijd over de verantwoordelijkheid van de sociale partners, en die is ook groot. Maar als de heer Voorhamme terecht vraagt wat er in het voorstel aan de sociale partners staat, zou het dan niet normaal zijn daar hier in het parlement een debat over te voeren en dat u met het pakket dat wij u geven, naar die sociale partners gaat? Dat is de verantwoordelijkheid van het parlement, en niet die van de regering. U zou een aantal basisbeginselen van de democratie nog eens van dichterbij moeten bekijken.

Minister-president Luc Van den Brande : Mijnheer de voorzitter, collega's, onze uitgangspunten en prioriteiten zijn klaar en duidelijk. Wij wensen nadrukkelijk dat de sociaal-economische partners engagementen zouden opnemen. We zullen een aantal uitgangspunten op verschillende domeinen hebben. Maar men kan niet tegelijkertijd de ruimte van een onderhandeling voorstellen en tegelijkertijd zeggen wat de eenzijdige beslissingen zijn die we hebben genomen.

Ik ben er nogal gerust in dat er een evenwichtig geheel van voorstellen op tafel zal liggen. Wat betreft de bedenkingen van de heer Geysels zijn er een aantal referentiepunten. We moeten een evenwicht vinden tussen de algemene doelstellingen van de Vlaamse regering, gedragen door het Vlaams Parlement, en tegelijkertijd wat in hun engagementen ligt.

De heer Geysels maakte de bedenking dat sommige domeinen in de Septemберverklaring wat smal zijn uitgevallen. Mijnheer Geysels, u hebt gelijk erop te wijzen dat al wat te maken heeft met de culturele creativiteit op vele velden van groot belang is. Maar u zult merken in de cijfers in de begroting dat er grote bijkomende inspanningen zijn geleverd, onder meer voor de begroting cultuur, maar evenzeer en terecht in de welzijnssectoren. De meer concrete punten bij het ontwerp van begroting zullen duidelijk maken dat we op dit vlak niet zomaar alles naast ons neer leggen.

Mijnheer Swennen, u hebt terecht de aandacht gevestigd op het beleid voor gelijke kansen. Ik ben ervan overtuigd dat in navolging van wat mevrouw Van Asbroeck de afgelopen twee jaar heeft gedaan, mevrouw Grouwels met veel overtuiging de gelijke kansen van alle groepen in onze samenleving zal behartigen. Ten aanzien van de zorgverzekering, een

kwalitatief erg belangrijk punt, is er geen discussie dat een ouderenzorgverzekering moet worden uitgebouwd. Wij kunnen daartoe de hefboomen opzetten; we moeten de drempel wegnemen, en dat doen in solidariteit.

Ten aanzien van het milieu, wat de engagementen betreft van de vorige milieubeleidsplannen en van de uitvoering van MINA-2, hebben we alle garanties ingebouwd om effectief een milieubeleid te kunnen voeren zoals we het beogen.

Mijnheer de voorzitter, collega's, ik zou willen afronden met enkele belangrijke bedenkingen over de verdere ontwikkeling van de verantwoordelijkheid en de autonomie van Vlaanderen. Dit proces is begonnen in de afgelopen decennia. In verantwoordelijkheid en inhoudelijk geargumenteed, zijn we voorstander om een politieke consensus na te streven tegen de helft van 1998. Ik heb begrepen dat dit de instemming wegdraagt van vele fracties in dit halfroond. De vraag naar engagementen van partijvoorzitters of van partijen is een punt dat op dit ogenblik aan de orde is. Het is vanzelfsprekend dat partijen een standpunt zullen moeten innemen. Ik kan me niet voorstellen dat op belangrijke terreinen, zoals economische ontwikkeling en werkgelegenheid, de Vlaamse partijen geen houding zouden bepalen. Ik ben ervan overtuigd dat ze dit op het juiste moment zullen doen. Maar ook wij moeten ons deel van het werk doen en wij moeten voorbereiden wat tot een consensus kan leiden.

Voorzitter, collega's, ik hoop dat we dit duurzame en continue beleid, waarin we ook reeds in ruimte hebben willen voorzien voor 1998-1999 en ook nog nadien, onverkort zullen kunnen blijven doorzetten. Wanneer we, zoals ik op het einde van mijn Septemберverklaring heb gezegd, in staat zijn om een stuk te blijven geloven in eigen kunnen en niet ten onder gaan in een artificieel pessimisme dat door sommigen met wellust wordt uitgezaaid, dan zijn er vele open mogelijkheden. Daartoe zullen we de medewerking nodig hebben van iedereen in onze samenleving, maar heel in het bijzonder van de jongeren. We hebben ten aanzien van hen de plicht en de verplichting om een duurzaam perspectief te bieden. In deze optiek en in de overtuiging dat er nog heel veel te doen staat in de komende twee jaar, vraag ik met overtuiging het vertrouwen van dit parlement voor deze uitgangspunten en krachtlijnen van de begroting 1998. (*Applaus bij de CVP en de SP*)

De voorzitter : Vraagt nog iemand het woord? (*Neen*)

De bespreking is gesloten.

Hoofdelijke stemming

De voorzitter : Dames en heren, minister-president Van den Brande heeft gevraagd dat wij ons bij hoofdelijke stemming zouden uitspreken over de verklaring van de Vlaamse regering betreffende de algemeen maatschappelijke situatie en betreffende de krachtlijnen van de begroting 1998.

Begin van de stemming.

Heeft iedereen gestemd ? (*Ja*)

Einde van de stemverrichtingen.

Ziehier het resultaat voor wat betreft de aangelegenheden bedoeld in artikel 39 van de Grondwet :

113 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
59 leden hebben ja geantwoord;
1 lid heeft zich onthouden;
53 leden hebben neen geantwoord.

Ziehier het resultaat voor wat betreft de aangelegenheden bedoeld in de artikelen 127 tot 129 van de Grondwet :

119 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
62 leden hebben ja geantwoord;
1 lid heeft zich onthouden;
56 leden hebben neen geantwoord.

JA hebben geantwoord :

Becq Sonja
Beerden Georges
Béghin Jan
Bossuyt Gilbert
Candries Herman
Cannaerts Leo
Cardoen Georges
Coens Joachim
De Batselier Norbert
De Loor Herman
De Meyer Jos
De Ridder Peter
De Roo Johan
De Schamphelaere Mia
De Vilder Freddy
Decaluwé Carl
Delcroix Leo
Deprez Paul
Dielens Fred
Doomst Michel
Dumez Paul
Goos Johnny
Heeren Veerle

Hostekint Patrick
Kenzeler André
Lindekens Kathy
Lisabeth Carlos
Logist Marcel
Maes Jacky
Marsoul Hugo
Matthijs Erik
Maximus Lydia
Merckx-Van Goey Trees
Olivier Marc
Quintelier Leonard
Sarens Freddy
Schuermans Eddy
Sleeckx Jef
Stevaert Steve
Suykerbuyk Herman
Swennen Guy
Swinnen René
Taylor John
Timmermans Jacques
Tobback Bruno
Tyberghien-Vandenbussche Maria
Van Cleuvenbergen Riet
Van der Poorten Mark
Van Hecke Mieke
Van Looy Jef
Van Nieuwenborgh Gracienne
Van Nieuwkerke André
Van Peel Marc
Van Rompaey Hugo
Van Wallendael Tuur
Vandenbossche Walter
Vandenbussche Michiel
Vandendriessche Bart
Vanleenhove Gilbert
Vanvelthoven Peter
Voorhamme Robert
Weyts Johan

NEEN hebben geantwoord :

Aers Wilfried
Avontroodt Yolande
Beysen Ward
Bogaert Jean-Marie
Bril Louis
Browaeyts Jozef
Caubergs Jan
Ceysens Patricia
Cordeel Marc
Creyelman Frank
De Groot Etienne
De Gucht Karel
De Maght-Aelbrecht Anny
De Reuse Herman
Demeulenaere Julien

Voorzitter

Denys André
 Deswaene Roland
 Devolder Jacques
 Dewinter Filip
 Dillen Marijke
 Dua Vera
 Feytons Freddy
 Gabriels Jaak
 Geysels Jos
 Goovaerts Leo
 Huybrechts Pieter
 Keulen Marino
 Lachaert Patrick
 Lauwers Herman
 Lootens-Stael Dominiek
 Maes Nelly
 Malcorps Johan
 Penris Jan
 Platteau Stefaan
 Ramoudt Didier
 Raskin Gerda
 Sannen Ludo
 Sauwens Johan
 Stassen Jos
 Strackx Felix
 Van Den Heuvel Ria
 Van Hauthem Joris
 Van Lindt Sonja
 Van Mechelen Dirk
 Van Nieuwenhuysen Luk
 Van Overmeire Karim
 Van Vaerenbergh Etienne
 Van Walleghem Roeland
 Vandenbroeke Chris
 Vanderpoorten Marleen
 Verlinden Mandus
 Vermeiren Francis
 Verougstraete Christian
 Verrijken Emiel

Verwimp-Sillis Cecile
 Wymeersch Frans

Zich ONTHOUDEN heeft :

Laverge Jacques

Dientengevolge neemt het parlement de verklaring aan.

Reden voor onthouding ?

De heer Laverge heeft het woord.

De heer Jacques Laverge : Mijnheer de voorzitter, ik had een stemafpraak met de heer Desmet.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter : Dames en heren, hiermede zijn wij aan het einde gekomen van onze werkzaamheden voor vandaag.

Ik stel voor het bepalen van datum, uur en agenda voor de volgende plenaire vergadering aan het Bureau en uw voorzitter over te laten.

Geen bezwaar ? (*Instemming*)

De vergadering is gesloten.

– *De vergadering wordt gesloten om 18.02 uur.*

BIJLAGE

MONDELINGE VRAGEN

MONDELINGE VRAAG (Regl. art. 79)

Commissie voor Cultuur en Sport

Vergadering van maandag 23 juni 1997

Vaste verslaggever : mevrouw Riet Van Cleuvenbergen, secretaris van de commissie

Mondelinge vraag van de heer Marino Keulen tot de heer Luc Martens, Vlaams minister van Cultuur, Gezin en Welzijn, over het voorontwerp van decreet inzake de installatie van drie adviesraden*1. Uiteenzetting door de vraagsteller*

De vraagsteller stelt dat hij via de pers van 29 mei 1997 vernomen heeft dat de Vlaamse regering een voorontwerp van decreet goedkeurde over een nieuwe structuur voor de adviesraden die de minister van Cultuur zullen adviseren. Er zouden drie nieuwe adviesraden worden geïnstalleerd : een Raad voor de Kunsten, een Raad voor de Volksontwikkeling en Cultuurspreiding, en een Raad voor Cultuur.

Onder de Raad voor de Kunsten ressorteren zes commissies : podiumkunsten, letteren, beeldende kunsten, muziek, musea en architectuur en vormgeving. In de Raad voor Volksontwikkeling en Cultuurspreiding zullen leden zetelen uit de huidige raden voor volksontwikkeling, bibliotheekwerk en culturele centra. De Raad voor Cultuur moet een denktank worden die beleidsvoorbereidend werkt over de verschillende sectoren heen. De oprichting van deze drie nieuwe Raden impliceert het afschaffen van alle bestaande adviesraden.

De spreker heeft hierbij de volgende vragen :

1. In welke zin zijn deze voorstellen vernieuwend ? De indruk wordt gewekt dat door het creëren van drie nieuwe adviesraden waar tal van commissies onder ressorteren, opnieuw een zware structuur wordt opgezet die geenszins vernieuwend zal zijn.
2. In welke zin zal er sprake zijn van een vereenvoudiging van de structuur wanneer men weet dat zo'n 70 externe adviseurs de minister van Cultuur zullen adviseren ? Dreigt men niet snel te vervallen in het oude systeem ? Is er vooraf een doorlichting gebeurd van de adviesraden ?
3. Is het niet de bedoeling van de minister van Cultuur om vanuit een globale visie een hertekening van het adviezenlandschap te bewerkstelligen ?

4. Om welke reden werd er afgeweken van de oorspronkelijke idee om één overkoepelend orgaan te creëren ?

5. Is het aanvaardbaar dat door deze operatie een stille moord wordt gepleegd op een aantal bestaande adviesraden die momenteel goed functioneren ?

6. Op welke wijze wordt rekening gehouden met de kritiek van de Vlaamse Jeugdraad inzake deze aangelegenheid ?

7. Op welke wijze zal de Vlaamse Jeugdraad verder kunnen blijven bestaan ?

2. Antwoord van de heer Luc Martens, Vlaams minister van Cultuur, Gezin en Welzijn

De minister antwoordt dat er wel degelijk een voorafgaande doorlichting is gebeurd, maar weliswaar niet aan de hand van een audit of consultingbureau. Er is wel een globale balans opgemaakt van de manier waarop de advisering gebeurde.

Het is zijns inziens belangrijk steeds voor ogen te houden dat de culturele sector zeer sterk versnipperd is. Bovendien worden bepaalde sectoren niet geaccepteerd, zoals architectuur en vormgeving. Er is ook dikwijls geen gemeenschappelijk credo tussen de onderlinge subsectoren. Zo is er bvb. geen overleg tussen de culturele centra en de volksontwikkeling.

De eerste opzet bestond erin een Raad voor Cultuur op te richten die qua concept aansloot bij de Raad voor Cultuur die op initiatief van voormalig minister van Cultuur, Patrick Dewael, werd opgericht en die zich vrijwillig over een aantal problemen boog. Deze Raad heeft zich weliswaar omwille van verschillende redenen ontbonden. Dit model kon hij echter onmogelijk institutionaliseren omdat er vanuit het veld tal van weerstanden waren. Zo pleitte de Jeugdraad om inclusief te kunnen blijven denken omdat hun werkteerrein verder reikt dan enkel de culturele sector. Andere sectoren, zoals de sportsector, hanteren dan weer andere rationaliteiten dan deze die in de culturele sector spelen.

Het huidige model zoals opgenomen in het voorontwerp van decreet, laat toe dat de verschillende raden mekaar kunnen vinden in een breder plenum. De verschillende raden komen in de Raad voor Cultuur samen naargelang het onderwerp dat geagendeerd staat.

Anderzijds zal ook bijvoorbeeld de Raad voor de Kunsten zich over een breder domein kunnen buigen dan tot op heden het geval was en domeinen als architectuur, vormgeving of mode beslaan. Ook de Raad voor Volksontwikkeling en Cultuurspreiding voor de culturele centra, het volksontwikkelingswerk en het openbaar bibliotheekwerk, zal zowel vanuit de eigen specificiteit als vanuit de algemeenheid kunnen functioneren. Daarnaast wordt de autonomie van de Jeugdraad en de Hoge Raad voor de Sport gerespecteerd. Bovendien zullen ook de Raad voor Toerisme en de Mediaraad worden betrokken in de Raad voor Cultuur waarin deze raden mekaar kunnen vinden.

De minister verklaart dat er daarmee wel degelijk een transparante en eenduidige structuur wordt aangebracht zonder de veelvormigheid van de culturele sector te reduceren tot een uniformiteit. Ook het aantal betrokkenen wordt sterk gereduceerd zodat van een vereenvoudiging wel degelijk sprake is.

De Raden krijgen tevens voldoende ruimte voor eigen appreciatie. Dit is vooral in de kunstensector van groot belang. De sector zal in onderlinge samenspraak haar rol op dat vlak kunnen blijven spelen. Het zou immers aanmatigend zijn indien de minister zelf zijn artistieke appreciatie zou laten gelden.

Het overkoepelend element van de Raad voor Cultuur is nodig voor overleg en samenspraak omdat

daar thema's aan bod moeten komen die anders niet ter sprake zouden komen. Hij denkt daarbij aan de kwaliteitsbevordering, het vrijwilligerswerk of de leesbevordering waar telkens meerdere subsectoren een rol in spelen.

De minister besluit dat de Jeugdraad in de huidige vorm kan blijven bestaan, maar dat zij wel vanuit hun specificiteit gevraagd zullen worden om deel te nemen aan de gesprekken in de Raad voor Cultuur. Hij is ervan overtuigd dat de Jeugdraad dit als positief zal beschouwen.

3. Repliek

De vraagsteller meldt dat hij nog wel wat vragen heeft bij de transparantie, maar dat de praktijk dit later zal moeten uitwijzen. Vermits de Jeugdraad met zowat alles begaan is, bestaat daar uiteraard de vrees om opgeslorpt te worden in een groot geheel. Hij merkt nog op dat de Jeugdraad ook een groot verloop heeft wat de continuïteit in het gedrang brengt.

De minister beaamt deze laatste opmerkingen. Hij zal een schematisch overzicht bezorgen dat een overzichtelijk beeld geeft van de nieuwe structuur waarmee hij de transparantie hoopt te bevorderen.

– *Het incident is gesloten.*

MONDELINGE VRAAG (Regl. art. 79)

Commissie voor Cultuur en Sport

Vergadering van maandag 23 juni 1997

Vaste verslaggever : mevrouw Riet Van Cleuvenbergen, secretaris van de commissie

Mondelinge vraag van de heer Marc Olivier tot de heer Luc Martens, Vlaams minister van Cultuur, Gezin en Welzijn, over de bescherming van het Groeningemonument in Kortrijk*1. Uiteenzetting door de vraagsteller*

De vraagsteller stelt dat tijdens de bespreking in de Commissie voor Cultuur en Sport op 5 juni 1997 van het voorstel van decreet van de heer Jacques Laverge c.s. houdende uitroeping van het Groeningemonument in Kortrijk tot symbool van de Vlaamse Gemeenschap, de minister in zijn antwoord namens de Vlaamse regering aanbracht dat hij voorlopig een negatief standpunt innam ten aanzien van dit voorstel van decreet. De minister zou wel de eventuele bescherming van het Groeningestandbeeld laten onderzoeken en een deskundig advies vragen aan de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen.

De spreker vervolgt dat het stadsbestuur van Kortrijk via de pers met klem heeft geprotesteerd tegen dit standpunt. Hij merkt op dat het College van Burgemeester en Schepenen reeds begin 1993 een aanvraag heeft ingediend bij de provinciale administratie Monumenten en Landschappen in Brugge om het Groeningestandbeeld als monument te laten beschermen.

Hij stelt de volgende vragen :

1. Is de minister op de hoogte van de aanvraagprocedure van het stadsbestuur van Kortrijk i.v.m. de

bescherming als monument van het Groeningestandbeeld ? Zo ja, hield de minister rekening met deze aanvraag bij de voorbereiding van het standpunt van de Vlaamse regering ?

2. Waarom is er na vier jaar nog geen advies van de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen aangaande deze aanvraag ?
3. Wanneer mag men dit advies verwachten ?

2. Antwoord van de heer Luc Martens, Vlaams minister van Cultuur, Gezin en Welzijn

De minister antwoordt dat hij niet op de hoogte was van de aanvraag van het stadsbestuur van Kortrijk voor een bescherming van het Groeningestandbeeld. De "buitencel" West-Vlaanderen van de afdeling Monumenten en Landschappen van Arohm heeft in 1993 in het kader van een globaal onderzoek van het betreffende arrondissement, de opportuniteit van een eventuele bescherming onderzocht. Deze buitencel heeft toen het Groeningestandbeeld niet geselecteerd.

Hij heeft de vraag om tot symbool van de Vlaamse Gemeenschap uitgeroepen te worden voorgelegd aan de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen, maar deze verklaarde zich, terecht, onbevoegd.

Ondertussen heeft de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen wel een positief advies uitgebracht over de bescherming van het Groeningestandbeeld, gekoppeld aan het stadsgezicht en het omliggende parkje. Het beschermingsdossier wordt momenteel voorbereid, en zal eerstdaags ter goedkeuring aan de minister worden voorgelegd.

– *Het incident is gesloten.*